colorchecker CLASSIC

x-rite

mm

(cm)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

DU
MAGHEL
LIEDAU
1490

17040
B

606 XVème 1. n° 97

Cet exemplaire contient 48 feuillets
numerotés par moi

Leven van Liédwy die maghet van Scyedam.

La vie de Liédwy (Louise?) vierge de Schiedam.

a la fin: Achevé à Delft en Hollande, en l'an de notre Seigneur M.CCCC.XC.

Dom Professi Sorti Delfn anno 1690. 1.

55

606

Cleuen vñ Liedtwy die maghet vñ Scyedam

Te Delf 1490.

D. D. de Lorbay

Hier begin dr maget liedtwy vñ scyedã haer leuen eñ haer wonderlicke gheboerte dat eerste capiel

Oe hartoech Adelbrecht wt beyeren graue vñ hollãt eñ vñ zeelãt was. Doe was in die stede vñ scyedã een goet herstẽ mã gheheetẽ pieter iãs zoen ·geborẽ vñ ridders gheslachte· mer also verarmet dat hi bi hertoech willẽs tiden die hertoech adelbrecht zoen was eñ na hẽ graue vñ hollãt sijn nootrokte moeste winnen mit des nachts te waken binnen d stede vñ scyedã Dese pieters vad was gheheetẽ ian pieters zoẽ eñ dese was also eerbaer eñ also rechtelic vñ leuẽ dat hi na sijn wijfs doot drt dã vijftich iaer leefde ·tot omtrẽt sijn negentichste iaer toe daer hi in stark nye wijf en te hẽde ·Eñ twee daghe in die weke vaste hi te water eñ broede ·eñ nz dã sonnẽdaechs vleis en at Dese pieter iãs zoen ouerleide sijn leuẽ nadẽ loep der werelt slechtelic eñ in veel ar beides ō sijn nóetrokte te winnẽ · eñ nam vtẽ doorpe vñ ketel dat bi scyedã gelegẽ is eẽ wijf geheten pternelle: daer hi eerst bi wã iij· zo

nen ẽñ daer na een dochter · ẽñ na die doch
ter weder iiij zonẽ In welcke baringe dese
kindẽrẽ leet die moedẽ also grote last dat si in
twee of in drie dagẽ qualikẽ conde blost wer
den · wtgenomen die dochter die si sõder gro
tẽ õgemac wã ẽñ baerde Wãt doe si optẽ hei
ligen palmdach was in die kercke gegaen õ
den dienst gods te horẽ · geuoelde si onuerſiẽ
lic harẽ tijt nakende Eñ doemẽ die passie õs
heren sanc inder gehoerthnissen sijs heiligen
lidens doe ghinc si haestelic te huys · ẽñ baer
de dese dochter sõder grote last eñ pine · Als
int iaer ons heren M · ccc · ẽñ lxxx · in die xv:
kalende van april · ẽñ hiet haren naem lied
wy · tot een teykẽ dat si noch wijst soude wor
den in liden dat is dat si veel om gods wille
soude liden

Van onser mouwẽ kelt ẽñ wat deuocie liedwy õ toe hadde Ca · ij ·

Er die maget geboren wort quã te scye
dam een keldemaker met een beelt vã
onser lieuer mouwẽ ẽñ woude dat voerẽ in
die antwerpsche merct õ dat te kopen · Mer
doe dat kelt in dz scip was ẽñ die scipludẽ dz
scip woudẽ vãdẽ lãde stuerẽ · doe was dz scip
also swaer ẽñ õberoerlic õ die tegẽwordichz
des kelts dat een man wel draghen mochte ·
dat doe xx starcke mãnen of meer met alle
haren crachten · dat scip vanden lande niet

en conde wegen: so dat si ten lesten dochten dat dat beelt een sake was dat si dat scip vã den lande niet en condẽ stueren·recht of õse lieue mouwe woude seggen dat si haer beelt in die kercke van scyedam een stede ende een woninge hadde vercoren·Doe nam die beeldemaker enen corten raet metten kercmeesters van schyedam·:ende vercoftet hem om min ghelts dant wel waerdich was Eñ dese kercmeesters gauen dese beelde eẽ sondlinghe stede inder kercken·ende vergaderden naemaels een broederscap van mannen ende van mouwen die den voorscreuen beelde inder eeren onser lieuer mouwen grote reuerencie betwisden Doe liedwy senen oft acht iaer out was hadde si dit beelt in groter waerdicheyt Ende als si haer broederen etẽ brochte inder scolen·soe plach si inder kercken te ghaen ende spreken haer ghebet daer voor als si best conde Ende als si van haer moeder versproken wort·dat si laet te huys quam·so seide si dat si onser lieuer mouwen ghegruet hadde·ende onse lieue mouwe haer weder toe lachghede:ende also sette si haer moeder te vreden Daer nae doe si omtrent twalef iaer out was·wort si om haere schoonheit eñ alrelheyt eñ ander veel na

BIBLIOTHEQUE MAZARINE

tuerlike godlike gauen van veel menschē te
gheert te hyelic ende haren vader gheraden
an te gaen Mer haer moedē riet eñ bat dē va
der· datmense om hare kinscheit noch sparē
soude Ende liedwy seide dat si ghenen man
hebben en woude·:ende en mochte si des vā
den vrienden gheen verdrach hebbē·si soude
haer seluē also hādelē datse gheē mā en son
de begerē Eñ daer om bat si onsē here dage-
lix· dat hi alle sradelike eñ wereltlike minne
van haer herte wilde trecken op dat si al
lene hem haren god ende heere mit reynder
herten eñ lichaem soude mogen minnen
Tanden beghin haere zietē eñ haer ·iij· eer
ste iaren daer an··eñ daer in een manslacht
bi haer gehindert wort ¶ Cap·iij·

Ale lieue heer hoorde haer gebet ende
verlochtse mit eenre onsprekelikē zier
ten·dat si vleyschelic alle menschen daer me
de onminnelic wort· ende gode alleen min-
nelic ¶ Want doe si opt leste van haer xv·ia
ren was· ghinc si op scolootsen met haeren
euen oude maechdē opt ys spelen omtrēt on
ser vrouwē lichtmisse eñ daer quam een vā
haer gesellinnē ridē opt ys:eñ raecte haeste
lic liedwi·also dz liedwi viel op eē hoop scol
len vā ys:ende brac een corte ribbe in haere

rechter side · Eñ corts daer na creech hi bider
seluer ribben een grote apostteem dat mē mz
gheenre manieren der medicinen en mocht
ghenesen : alst oec voorsproken had meester
andries van delft Daer na op sinte iohans
auōt te midsomer in haer xvi · iaer quā haer
vader bi haer sittē ō haer te troostē · mer lied
wy vā groter last der ziectē die hi leet · vloech
hi vander stede daer hi lach ende viel op haer
vaders knye eñ te hant borste die apostteem ·
eñ die vuylnisse die daer wt liep : coorde hi tē
mōde wt : eñ was vāden coerē also crāc ghe
wordē datmense voor doot hilt · Dā dese tijt
was hi voort sōder oflatē also ziet dat hi in · ij
iarē op die hoechtijt van paeschē ō dz heilige
sacramēt te ontfangē wort ter kerchē geleyt
of gedragē Eñ in die eerste drie iarē plach hi
cranchelic te gaen mit een stoc of sonder stoc
of te crupē met een stoelken som wylē te co ·
men op die grafte eñ te drinchē vuyl water ·
eñ somwilē bidē viere : als daer water in eē
ketel warmde eñ drincken daer of nae haer
re lustē · ende dat gaf hi te hants weder ouer
eñ aldus nam hi haer voetsel · Binnen dese
drie iaren gheuielt · dat een man mit enē blo
ten messe in toornighen moede eenē anderē
man vuolgede · also dat die ander man was

verlaget·eñ om sijn lijf te beschutten vloech hi in liedwys huys ende in die camer Die aldaer man volchde:·eñ maghede peternellen liedwys moeder of hi daer in gecomen waer Peternelle seyde neen:want si woude des mans lijf beschutten Doe ghinc hi voort in liedwys camer ende maechde of die man daer in waer gecomen Liedwy seide ia Doe wort haer moeder toornich eñ gaf haer een kinnebacslach· want si hadde ane dat die man soude vanden anderen man daer doot geslaghen worden Doe seide liedwy dat si daer om die waerheyt seide· want si hoepte dat die waerheit den man bedecken soude alst oec geschiede· Want die man die daer inghelopen was stont voor des anders mans oghen ·ende hi en wort dan hem niet gesien Doe dat die moeder hoorde ende sach louede si gode eñ dancte onsen lieuen here eñ prijsde haers dochters geloue Want si sach dat also groot quaet mit een teyken der waerheyt benomen eñ gehindert wort

Van haer lichamelike voetsel in die naervolgende sestien iaren Cap·iiij

Hier nae wort si also zeer belast met menigherande ziecten Dat si altoes te bedde lach·ende in driendertich iaeren voor hare doot nye aerde en raecte Hieren tusschen

tot dat neghentienste iaer toe haerre zieken
van beghinne at si een wijltijts een stuckken
van enen appel · also groot als een cleyn of
tie · daermen die menschen mede plach te mo
nighen · ende dat moeste in een tange gewar
met welen op dat vier Si nam oec bywilen
een luttel broots mit een sopkijn biers of eē
luttel soeter melcs Doe si dese dinghen niet
meer beligen en mocht Doe nam si een deel
iaren ter weken een half pinte wijns daer nz
toe ghemenghet en was Ende daer na som
mighe iaren ghemenghet mit water Somwi
len at si eē luttel sukers of kaneels: of vā eē
dattel of noote muscate Hier nae doe si de
se dinghen niet meer en mochte beligē plach
si ter weke een half pinte maes waters te lē
ligher dat haer ouermits sonderlinge gracie
gods smakeliker ende soeter was dā enighe
wijn · ende daer om dancte sy onsen lieuen
here grootelic dat was haer lichamelic voet
sel nae die drie eerste iaren · tot dat negentiē
de iaer haere zieken toe van beghinne Ende
van daen voort tot haer doot toe in neghen
tien iaren · en verlichde si geen spise noch drāc
als si selue plach te leggen: Si leide op eē tijt
sommighe geestelikken personē dat si in: xxiij
iaren op die tijt nye zōne noch mane en had

de gelien noch met harē vōetē die aerde ghe
raect· eñ daer na leefde si also lange :dat die
eerste eñ die leste iarē te samen maectē meer
dan driendertich iaren

Aan haer ziecte na die drie eerste iaren tot
ten iare ons heren M·CCCC·ende xxi:

Capittel ·v:

Anden iare ons heren·m·ccc·eñ xiiij:
tot xxi·toe so en hadde si gheen lichame
lic voetsel ontfanghen·ende si en hadde gheē
twee nachten ghelapē in die vorleide iarē
Ende si lach also iammerlic ende in also gro
ter elleynde dat si haer darmen verloes:·eñ
wt haer lijf groyeden veel graeuwe wormē
ende die waren vol graeus waters· eñ dye
wormē warē groot als een eynde vā een spil
le eñ een lit lanc van eens menschen vinger
die aten haer vleysch :datter nochtās ghe en
stanc noch quaē roec wt en ghinc Eñ alsmē
se roeren of verleggen soude ·so plachmē ha
re scouderē te samen te bindē mit sachte dwa
len want anders souden haer leden vā mal
canderē gheuallen hebbē ·Mer vāden voor
screuen xiiij iarē en mochtmense niet porē
ende van die tijt voort tot haer doot toe lach
si altoes op haer rugghe · ende si en mochte
gheen vā haer leē roeren dā haer hooft eñ

haer lufteren aruu mit die scoudēr Dā die tijt dat si also luttel spise beliehde·: ende nae dat si gheen spise en beliehde so gaf si dicke veel bloets ouer ten monde ten noesen: ende tot den oren·ende tot anderen steden haers lichaems Ende als si dat bloet tottē monde niet en mochte ouer gheuen· so placht tot ander steden haers lichaems·oueruloedelijc wt te lopen dat haer bedde scheen begotē mit bloede Dese voerscreuen seuen iaren leet si grote coorts om den derden dach· ende quā haer eerst an mit groter hetten·: ende daer na vol ghede groote coude·ende dan weder hetten· ende daer na coude·ende dese verwandelinghe duerde omtrent een half iaer Daer nae hadde si die seluen coorts: eerst met grooter coude:ende daer na volghedē groote hetten ende die hettē duerdē tot dat die storm ouer was:eñ als si ouer was so lach si also onsē roerlic dz si haer seluē nz en verwiste·eñ dat si noch horē noch sprekē en mocht Want als haer die coorts aenquā so seicte si haer te oefenē in die passie ōs herē eñ veual sijn lidē eñ sñ passie haer lidē·Eñ daer woet si also zeer mede wt haer seluē getogē dat si haer seluen lichamelic eñ haer lichamelike pijne niet en voelde Eñ als si die coorts had so plach si eē

rande root water ouer te gheuen ten mõde-
en des also vele: datter in twee iarẽ omtrẽt
ij· vaten mede gevollet warẽ Ooemẽ screef
M:cccc·ende xij·van groten last haerre zietẽ
gaf si ouer groote stucken van haren longẽ·
leuer ende dermen: die also wel roken offet
costelike cruyden hadden gheweest// Si had
de in har lichaem drie gaten elcx binae alsoe
groot als een pallem van een hant·daer dat
een of stont bi haer buyc. ende daer liepẽ wt
veel van die voorseide wormen Ende op dat
gat plachmen te leggen een plaester ·dat ge
maect was vã honich eñ van wittẽ meel· ge
menghet mit room of mit smeer van palin·
ge of van capoen smeer·:ende daer plachmẽ
op te stroyen allche ·die gemaect was vã ou
den runtvleysch in een ouen gedroget·:ende
dan te pulueren gewreuen·ende dan lietmẽ
dat playster op dat gat:eñ die wormen soer
ben daer aen·anders soe soudẽ die wormen
haer tot der doot toe gequelt hebben Eñ alf
men dat playster õ te verwandelen oftoech
so bleuen daer aen cleyne graeuwe wormẽ
mit zwarte hoofden· endẽ waren lanc als eẽ
naghel van eens menschen vinger·Ende de
se wormen mitten playstere en stonẽ niet
mer si roeken zeer soetelic// Dat nederste vã

lichaē totten buyc toe dat was al verrot·eñ
daer plachmē op te leggen een sack vā sach-
ter wollē alsoe breet als een hant· want an
ders so souden haer dermen wt gelopē heb
ben Hoe dat meester godevaert
haer dermen wt haelde // Capit:vi·
IN dien tiden dat liedwy noch een lut
tel waters plach te beligen Doe quā
tot haer vrouwe margriete van hollant met
meester gouaert sonder danck om te besien
of hi haer yet helpē mochte ·ende also verre
alst hē behoorlic was an te tastē quā hi bi ha
er eñ toech haer dermē wt haer lichaem eñ
leidse in een becken ·eñ hi besach haer lichaē
binnen ende hi seide dat in haer lichaem die
wormen groeyden· vandē verrotten merch
wt haren ruggebeen Eñ dat dat merch also
verrotte dat was om dat si gheen sout en be
sichte Want hi sach dat hi haer niet helpē en
mochte so leide hi haer dermen wedē in haer
lichaem Eñ die verrotte dermen die si over
ghegheuen hadde Ende die wt haer lichaem
waren ghetoghen die by haer hadden ghe-
hanghen op een rac· die waren menich iaer
voor haer doot op dat kerchof begrauen: De
se selue meester gauaert seide haer dat si bin
nē eē half iaer soude dat water ladē eñ als si

dat water ten monde coorde. dan en coude si niet meer drincken. ende dat geschiede alsoe Een dese ziecte vanden water leet si omtrent vijf iaer voor haer doot. in welcke si niet en at noch en dranc noch ieneden natuerlike o ueruloedicheit wt en gaf In deser seluer tijt en sliep si niet: een dat quam aldus toe Alsmē die hoechmisse mō kercken sanc. ofals si bi dage in haer geestelike oefeninge was becō mert wort si bywilen becoort van slapē. mer si en dorste die becoringhe niet volgen Ende want si in dien tidē zeer luttel plach te slapē so riet haer die biechtuader. dat si slapen sou de op wat tijt dat si haer voelde geneycht te slapen. wāt hi hadde anxt dat si haer sinnē soude verlieſen Daer na wort si opten hey lighen paesdach onō hoechmisse zeer becoert te slapē. mer si wederstont manlike die beco ringhe Ende van die tijt voort wort si ouer mits die gratie gods also gheesterct dat si tot ter doot toe niet en sliep noch vā slapen en wort becoort Van haer ander zie ten dat seuende capitel

DEse maecht leet veel ander ziecten. als grotē hoofdsweer totter doot toe eē menich werf groten tantzweer eē menigerādē corts ter doot toe Een dat water ō hier voor of ge seit is ende die ziecte vā die bule of blare wel

ker si op eē tijt twee hadde eñ ō dat dde onsē
lieuen here bat inder eere die heyligher drie
woudicheit·eñ si creech eē in haer wāghe Eñ
omtrent iij·iaer voor haer doot creech si dat
vierde in haer lieschē·eñ hielet totter doot
toe eñ scoerde daer dicke wt grote stichē vā
vleisch Si hadde mede eenē groeten steen in
haer lijf daer si mede stark In haer voerhoeft
hadde si een scoe totte helft vā hare noesen
toe In haer neōste lippe ende kinne hadde si
eē scoer daer si dicke niet of sprekē en mocht
alst bloet daer in verharde·In haer rechter
oge was si te mael blint·:eñ dat luchter oge
was also teder eñ cranc ·dat si noch bi dage
noch bi nachte·so en mochte si gheen natuer
lic licht sien Eñ daer om so lach si altoes in
eē dōcker camer Omtrēt xviij·iaer voor haer
doot had si geleden een taer lanc den coorts
om den derden dach Ende doe maecht haer
die heilige enghel oft si die coorts meer wou
de liden om haer vrienden te verlossen vten
wegenier Si antwoorde dat sijt garne wou·
de liden Doe seide die enghel·dat si die coorts
soude liden totter doot toe··ende daer mede
soude si verlossen vanden wegheuier alle die
haer aen ghinghen totten negenden leet toe
ende mede ander ontallike zielen Ende dese
coorts leet si also swaerlic·datter geen men

sche en soude mogen dencken of spreken. esi
wiwilen hadde si die quarteyn.

Van haer zeer been ¶ Capitel viij.

Het geschiede op een dinxdach des val
telauōts dat si belidē haer camer ho
erde veel menschē wildelic spelen alst dā ge
woenlic is Doe bat si onsē lieuen heer ō een
nieuwe ziecte. tot een teyhē dat hē in haer le
hagede Eñ dat hi een wercker waer der din
gen die in haer geschiedē Onse lieue heer ō
hoorde haer gebet. eñ gaf haer een nieu zeer
been. daer si ten naestē paeschē toe also zere
mede gequelt was. dat si niet meer biddē en
woude onsen lieuē heer om nieuwe zieten.
Nochtan plach si te segghen dat si haer voor
geleden ziecte gaerne woude lidē also lange
als die werelt soude staen om enighe zielen
mede te Blossen uten veghuiere:

Van haers moeds doot eñ vandē harē ban
de die si ter doot toe droech ¶ Cap. ix.

Doemen screef M. cccc: eñ iij. hadde lied
wy viij. iaer ziec gheweest. eñ in die sel
ue tijt wort xtemelle haer moed zere zier eñ
beclaechde voor haer dochter dat si niet also
reckelic geleeft en had als si soude gedaē heb
ben. eñ si bat haer dat si haer hulpelic soude
welē me t haer gebedē: eñ gaf haer also vol
comelic o uer indē hādē gods dat si haer doot

niet Stogen en wilde hebbē ō die doot des al re snootste wonmbijns datmen hadde mogē vinden Doe creech si groot medelidē mz haer moeder eñ bat haer dat si Vduldic soude lidē die ziecte ende die doot ende gaf haer ouer te hulpe al dat si tot die tijt toe onsē lieuen here behagelic hadde gedaē :eñ daer na starf haer moeder Eñ na haer doot begā si te dēckē dat si om haer moeder te hulpē haer seluē had be rooft vā alle doechdelike werkē die si te vo rē hadde Eñ op dat si die scade soude mogen behalē· liet si copen een harē bant· ende bant die ō haer lijf om nieuwe penitencie te doen Eñ doe dese bant Vlleten was van die vuch ticheit die wt haer lijf toech· so verleide si dē eerstē bant eñ nā een nieuwē· eñ alsoe dede si totter doot toe Si belichde een wijl wollē hemdē·die haer plagen te makē die sustieren te scyedam· in welkē mouwē plachmē haer lijf te bedeckē eñ tachter lijf plachmen ouer haer hooft in haer necke te legghen

Van harē staet haer moeders doot·eñ van heer waermbout Cap:x:

Oe haer moeder doot was vercoft si die lueren cleynoden·ende ander din ghen die haer moeder ghelaten hadde om veel mīn ghelts dan si waerdich waren Eñ

dat gelt gaf si voort also minlic dē armē dat si self groot ghebrec leet Si lach eē wyl op eē plumen bedde · mer doe die tijck vlleten was vhardē die plumē in haer wōdē dat haer pīn lic was · eñ daer om was haer dat bedde ont nomen eñ lach een wyl op bloot stroe ende wel drie iaer lāc op eē boom scrue mz haer rugge In die hardē vorst doemē screef M · ccc · eñ viij: doe wort si vā groter coude ende naecthz menichwerf stijf · eñ haer ledē warē met alle zwart Eñ haer manē morē also zeer op haer ogen dat si niet en mochte sien si en moesten eer met vier ontdoept worden ende leet anders also veel ongemacs dz si sōdē twi fel natuerlic ghestoruen soude hebben · hadde haer die bouē natuerlike gracie gods niet sō dlinge behoudē Si plach na haer vermogē al le den genē die hulpe an haer begeerdē · eñ die rike ludē vgatē haer eñ en holpē haer nz In dien tidē was tutrecht eē geestelic vad · die eē ouerste was vādē broederē eñ custeren ō der der vorder vā sinte frācisc̄us · der stichten vā vtrecht die gehetē was heer wormbout daer si kennis mede creech ōtrent die halk tijt vā haerre zieken op die hoochtijt vā onse mou wen bootscap in die vastē op welchē dach si tsamen waren op getogen in hemelscher be

scouwinge. Dese heer wormbout quã corts
daer na voor paeschẽ tot haer eñ sach ã met
grootẽ medeliden haer allende· eñ gaf haer
xxx·groot om twe lindẽ claeplatẽ mede te co
pen: ende clam op die predickstoel ende bispac
scarpelic des volcs mecheit: wãt si mit haere
overuloedige goeden sulcke arme creaturen
gods niet en hulpẽ ·Op die selve tijt spr:ac hy
met dese maget ende seide dattet hẽ vã gods
wegen waer gecondicht dat hi voor paeschẽ
soude sterue· mer si antwoorde dat hi soude
moetẽ wachten tot die hoechtijt vã pinxter:
eñ dat geschiede also Doe openbaerde liedwy
den heiligen vader·dat si zeer bezwaert was
vã die grote lange ziecten ·die si lange hadde
gehadt. Eñ hi ãtwoorde haer dat si haer moe
ste settẽ te lidẽ·want si en hadde nau die helft
vã haer ziecte over geledẽ: eñ dat geschiede al
so hi seide mede dat si een groot fondament
hadde geleit welke nauolgende timmeringe
en mochte in corte iarẽ nz worden volmaect
Doe dese heer wormboot ziec lach quamẽ de
sustere vã scyedam tot liedwy eñ seiden dat
si tutrecht wildẽ trecken õ hẽ te vanden Doe
seide liedwi dzsi zeer moetẽ haeltẽ of si ẽ sou
dẽ nz leuẽde siẽ Des seluẽ dages quamẽ de sus
terẽ laet tutrecht eñ hoerdẽ die clockẽ ouerhẽ

luden dieke noch hooptē leuende te vindē

Hoe hertoech willē vā hollāt haers vaders armoede verlichte eñ vāden brāde die bi haer geschiede Capittel xi.

Als voor in dat eerste capittel gheleit is pieter iās zoen dese magets vader was also arm. dat hi sinn notrukt moeste winnen mit nachts te waken in die stede vā leyedam van sijns dochters aelmissē en woude hi nz leuen Wāt hi plach te leggen datse ō mēschē sondē warē. daerom hadde hi lieuer datmēse voort dē armē ō goods wille gaf Op die tijt quā hertoech willē graue vā hollāt te sciedā eñ vnā vā dese pieters armoede. eñ ō gods wille eñ sijns dochters waerdichz beual hi sij rentmeester: dat hi pieter iaerlix soude geuē xij. mancrijsle croonen op dat hi also soude mogen rustē vā die nacht wake. eñ te mede liker leuē Mer eer hi aldus verlicht was. na haers moeders doot op een auōtstōt doe die vader wt was hadde haer broeō een kaerse gelet inē hoec vāde bestede bouē haer hooft eñ die keers viel neder eñ vbarnde eē groet deel vāde bedde eñ vā dz stroe. dat si niet en wiste. Wāt si lach mit beslotē ogē becōmert met haer geestelike oefeninge eñ corts daer na loer si haer ogen op eñ wort zeer buaert

Want si vant haer midden inde brāt. ende nye
mant bi haer die dē brāt mocht wt gietē Doe
reckede si haer luchter arm ende hant wt ende
week dat vier al wt sonder haers selfs quet
singe Ende al die ghene die des anderen da
ges tot haer quamē. wonderden hē dat sy
dat gedaen hadde ende niet en was verbrāt
Aldus lange hebben wi gesproken zeer corte
lic van deser maghets zieden Nv willen wi
wat segghen van die gheestelike ende godlike
troostinge daer die zieckē mede gesaluet wor
den Van dat beghin vā hare geest
telike troostinghe Capittel xij.

DAt beghin van deser maghets geestelike troostinge. was die vereninghe des passien ons liefs heeren ihū cristi ende die ont fangenisse des heyligē waerden sacramēts ōs herē lichaē. ende dat geschiede alde. Vāt doe si drie ok vier iaer ziec hadde geweest: ovmits die vhengenisse gods began si bi nae te mur mureren een deel. wāt si was zeer belast mz die zieken die si leet. wāt si hadde lieuer ghe sōt geweest Vāt si sach haer eneōude maeth dē die tot haer quamē stare ende gesōt vā licha me: ende daerō dochte haer dat die beter leuen hadde dā si. ende ō dese ende ander ghelike zaken began si alsō drouich te wordē. ende screyde

datse nyemāt en mocht troostē in geenē ma nierē Doe quā tot haer heer iā pot haer biech uader ende hadse gaerne getroost mer hi en mocht niet op haer winnen Doe riet hi haer dat si haer verenigē soude mit die wille gods eñ oekenē haer in sijn passie eñ liden eñ leer de haer een maniere hoe dat si soude doē·eñ hi seide dat hi hoepte dat si daer mede die on verduldicheit wel soude verwinnen· Doe si dit hadde gedaen ·eñ daer geen soeticheit in en voelde·te hants warp sijt al wt haer hert Doe bat hi eñ riet haer ·dz si ēēs wat gewelt soude doē haer seluē ·ō dat vdriet te vwinnē Doe si dat began te doen began si oec ō lant heit haer arbeits also grote soeticheit ō in te smakē·dat si seide dz si ō eē aue maria niet en wilde vwandelen haer ziecte ō gesontheit·al haddet mogen gheschiē Eñ ō om dede si die historie vā ons heren passie in seuen getijdē eñ plachse des nachts eñ des daghes ouer te dēckē Eñ in die gedēckenisse voelde si so gro te soeticheit·dat si haer druc eñ lidē al vgat· eñ niet en voelde Op die selue tijt doe si also onvduldich begā te wordē·quā die selue prie ster mittē heyligē sacramēt eñ wildese moni gē·eñ liet haer theylige sacramēt siē·eñ biet dat sijt naerstelick soude aensiē eñ minliken

soude ontfangen en̄ kẽnnẽ voorwaer dat tet haer god waer en̄ haer scepper · die õ harẽ wille mensche geworde̅ was en̄ ande̅ crute gestorven en̄ die haer wel en̄ volcomelic soude loonẽ alle die pinẽ en̄ zieẽ die si hadde gelee̅ of lide̅ mochte Doe si dese woordẽ hoorde · wort si also zeer õtstekẽ en̄ gewõdet mit geestelike minne · en̄ vã minnẽ also zeer screyende datse nyemãt en mocht bedwingẽ vã screyẽ En̄ gheliker wijs als si daer voor zeer hadde gescreyt vã on̄vduldicheit · Alsoe lach si nu õtrent ij · wekẽ lanc of meer · ende screyde vã hertelic verouwe en̄ minne õ dat si also blint en̄ onuerduldich hadde gewee̅st en̄ screyde so zeer dat haer vaõ noch moedr noch nyemãt andrs mocht troostẽ Noch yemãt te opẽbarẽ die zaec vã dese trane̅ en̄ rouwe Vã deser tijt voort hadde si menichwerf grote geestelike soeticheit en̄ solaes : mer nz in ouernatuerlike bescouinge En̄ als si daer in zeer en̄ soetelic screyede en woude si noch tã nyemãt seggen : waer om si also zeer screyde · Dese geestelike en̄ godlike soetichz smaecte si wel viij · iaer lãc eer si bouẽ natuerliken plach te worde̅ op getogẽ tot der hemelscher bescouinge Vande̅ beginne en̄ mantẽ haere bescouinge int gemeen // Ca · xiij ·

Vermits die gheestelike soeticheyt en-
de solaes die liedwy smakede: begha
ñ voort te ghaen in doechden · ende in
minnētlike verduldicheden · eñ in barnende
minnen der tribulatien · eñ quam also hoech
like in die minne: · dat ñ daer ō eñ ouermits
die gracie ons lieffs heren menichweruen ge-
toghen wort wt haer seluē · totter hemelsche
beschoudinge · Op eē tijt quam tot haer een
gheestelic man: eñ maechde haer · hoe ñ haer
hebbē mocht in haer lidē Doe ātwoorde ñ eñ
seide dat ñ wonderlike zeer ende bouen haer
crachten gequellet wort: ende also zeer dat ñ
sonder twifel daer in lichtelikē gebrekē moch
te: het en waer dat ñ daer in gheskert worde
mit die gracie gods Si seide mede dat ñ bi nae
alle nachte wt haer seluen lange wyl worde
getoghen totter hemelscher moechdē beschou
dinge · eñ vā die soeticheyt die ñ daer smaec
te wort ñ also zeer verlaet eñ gheskarrt dat
haer die pine die ñ leet zeer soet was eñ luste
lic Si plach wordē geuoert tot menigerande
stede als tot die moechdē des ewigē leuēs · eñ
des aertschē paradijs tot die pinē der hellen
ende des vegeuiers tot die heilige stedē des hei
ligen lāts eñ te rome · eñ tot ander menighe
heilige stedē ō des heiligē heylichdoēs te bloe

hē: ende in dese bouen natuerlike pelgrimage
was si wel xiiij. iaer Nochtans ō cōnighe za
hē wort haer biwylē dese gracie geweygert.
allmē hier na wel hoorē sal Si wort oec me
nichwerf vōcht. eñ angetast vāde heyligen
engel die haer vā gods weghe lewaerde: eñ
die lekende si also wel. als de een vrient dē an
derē lekent Eñ oec lekende si haers biechtua
ders engel eñ ō geenre engelē die haer vrien
delic warē Dese selue engel opēbaerde haer
dicke als eē schoē mā eñ altoos mit grooter
claerhz. eñ die claerheit was dicke also groet
dat de claerheit vā dulēt zōnen en mocht des
engels claerheit niet gelikē Eñ altoos hadde
die enghel een cruys in sñ voorhoudt. op dat
si niet en sonde worden bedrogen vandē du-
uel ouergescapen in claerheyt die haer dicke
openbaerde ¶ Mer als si ouermits der men
schen veel verloeken verstoort wort eñ vā
houaerdige menschen aengetast: soe moeste
si deruē des enghels tegenwoordicheyt. ende
der hemelscher eñ godliker lescouwinge Eñ
doe si alre eerst wt haer seluē ghetogen sou-
de worden doe voelde si bi haer borsten alsoe
grote doeuicheit. dat si haer ademtocht nyet
wel en mochte trecken: ende meende dat sy
soude hebben ghestoruen. Maer naemaels

doe si dat natuerlike wtgaen gewoen was. en geuoelde si die perlinge niet bi hare herte Eñ als si inde gheelt aldus wt haer selue getogen wort. en voelde si haer selue niet nade lichaem. al hadde yemant an getast Wathet bleef leggē offet doot hadde geweest: Eñ als si aldus wt haer selue scheyde bitwilē namle die enghel bider hant eñ brochtse eerst in onser vrouwē choer der kerkē vā scheydā voor dat altaer. eñ si spract daer haer ghebet ende groete ōse vrouwe. eñ vā daer leide hise oost waert op. door lustelike stede die vol waren vā rosē eñ lelyen. eñ menigerande blomen eñ wel rukēde crude Eñ als si voor dese stede quam eñ vāden engel geroert wort daer in te gaen. mer si en dorste daer niet in gaen Want si hadde anxt dat si die schone dingen Btreden soude Doe hiet haer die engel dat si wyelic soude ingaē. wāt si en soudē vā haer niet Btrecken wordē. eñ aldus volchde si den enghel daer hi voor ghinc Tot sōmige stedē waren die lelyen eñ die rosen also hoge eñ dichte dat si clagede dat sy daer niet ouer en mocht: eñ dan namse die engel eñ voerdese daer hise hebben woude

Menigherande exēpel dat si oec lichamelic wort op gheuoert ¶ Cap: xiij:

Niet alleen inden gheest en wort dese maghet wt haer seluen gheuoert als nv geseit is· mer oec mede inden lichaem eñ daer of wort si gesiebert mit menigerãde tey tenen Want si plach te segghen dat si ouermits die ouerdraghende wtgane haers gheestes so plach si oec mede als si lach :dicke metten bedde of mitte stede daer si op lach eñ mit ten lichaem worden verheuẽ bouẽ die solder daer si onder lach als si haer oefende in ons liefs heeren passie·plach si dicke vanẽ heyli ghen enghel worden geuoert tot die heylige steden daer onse lieue heer geboren wort eñ ghepiniget Ende als si dan quam optẽ berch vã caluariẽ of op ander stedẽ· eñ cussede ons liefs herẽ cruys of sijn heylige wõdẽ eñ si be ual haer ziel in sinẽ handen:õ haer pijn eñ li dẽ te saluẽ · Eñ al voelde si õ in onspreke like soeticheit·nochtãs als si wedõ quam tot haer seluen wt dat cussen ons liefs heerẽ wondẽ eñ cruce brocht si weder menichwerf in haer lippen grote quetsinghe of zwerẽ daer die en gel of seide dz si die daer õ hadde õtfangẽ dat si wetẽ soude dz si õ mede inden lichaẽ hadde geweest Op een ander tijt doe si ghinc doer die lustelike stede :gheuoelde sy lichamelc ha rẽ rechteren voet glidẽ eñ zeer õme wreken

eñ vã die wreykinge creech si alsoo groote hef
finge in die vterste anclauwe·dat si daer me
nich tijt an gequelt was Op eē andē tijt wort
si geuoert tot die heilige stede van romē·:eñ
daer ghinc si tusschē sōmige van die ouerste
berchē doer doornē eñ busschē wanderē·eñ
weyuede mit haren hāden als gewoenlic is·
den ghenē die ouer sulcke stedē gaen Ende vā
dat weyuē ontfinc si in haer vinger een doo
ren daer si twee dagē bi ghequelt was Eñ ō
dese lichamelike quetsinge plach si te seggen
dat si vmoede dat si daer lichamelic hadde ge
weest Mer hoe dat geschiede dat wiste die en
gel wel die dat getuuch hadde ghegeuen·Het
is oec te vermoedē·dat si anders of meer dā
inden gheest was op getogen·doe si dē rans
weder brachte daer wi noch of sullē segghen

Van wondēlike godlike claerheit eñ soe
ticheyt die bi haer wort geuondē VI Ca·xv

Vermits dese voorscreuen wtscheydin
ghe:ende des enghels teghenwoordic·
heyt·so wort dicke bi haer gheuonden
groote godlicke claerheyt·ende soeticheden
bi daghe ende bi nachte VII Die claerheyt die
bi nachte bi haer wort gheuonden·die was
alsoe groot Dat die ghene die bi haer quae
men ende die groote claerhedē saghen van

groter suaernisse wech liepē Wāt si hadden
gemeent dat die camer hadde gebrant of vol
hadde gewest vā barnēde keerslē. Natuerlic
licht en mocht si niet siē mer dz godlicke licht
was haer zeer minlic eñ lustelic te anslen Si
hadde eē neerstēñ gehetē boude wisn ·die haer
des dages eñ nachts plach te dienē: ende dat
kint was bitwilen zeer suaert vā dz licht dat
hi bi haer vāt·eñ liep vā haer ·mer si riepet
weē eñ troostet· eñ hiet hē dattet nz ē soude
wech gaen Op eē andē tijt op onser vrouwē
ontfāgenisse eñ hoechtijt opēbaerde haer dē
engel gods mit grote claerheit eñ voorseide
haer·dat si binnen dat xvij· iaer haerre siecte
soude onsē lieuē heer lichamelic sien ·met ha
re lichamelike ogen. ende dat geschiede corts
daer na des dages voor sinte thomas auōt·
als int naeste capittel sal wordē ghescreit Dese
claerheit sagen sōmige menschē bi nacht die
voor in haer huys woendē eñ die warē zeer
suaert Wāt si meēdē dat liedwys camer had
de gebrant: als hier na geschreuē is Grote god
like eñ gheestelike soeten roec ·wort menich
werue bi haer geroken als si verlocht was·
of aen getalt van onsē lieuē heer of vanden
engel of als si qnā van die hemelsche vroech
de ende des aertschen paradys vroechdē·eñ

onsprekelic wēelden eñ die soeticheit was al so groot eñ opēbaer dat die ghene diese roe ken·: meēden dat in die camer hadde geweest costelike welrukēde crucē eñ aromatē Welc ken soetē roec en gheuoelicē ñ niet alleen ter nosen·mer mede ten monde ·eñ op die tōge recht of ñ ghingebaer op peper of caneel had den gegeten Eñ al was des magets lichaem vuolt mit wondē eñ mit wormē die daer wt vloeyēde eñ geheuē vandē water :eñ daer ō natuerlikē zeer soudē hebbē gestōcken: noch tans en ghinc daer gheen stanc wt of quadē roec·mer zeer soeten roec·eñ sōderlinge vā haer hant als ñ vāden engel daer bi was ge leit tot die noethde des ewigen leuēs ok des paradys als menich mēsche onduonden he uet Bi wylen quam onse lieue heer mit veel engelen eñ heyligen in haer camer ·ende ge lijc als een coninc oft een keyser mit haren princen hem setten ten eten aen een tafel· al soe sat onse lieue heere bi haer bedde·eñ die ander heylighen bi hem·ende verspeisede met godliker ende hemelscher spisen·

In wat manieren ñ dat heyli ghe sacrament naer voortgane haers leuēs plach te ontfangen· ende vā dat ghecruyste

kint dat si eens sach Ca.xvi:

Hi was dese maecht also cranc vñ ziec ten dat si geen oc luttel spise ē mocht eten·nochtā en mocht si die geestelike spyse als dat waerdige lichaē ons lieks heren ihesu cristi niet deruē·mer hoe si crancker wort vñ lichaem eñ min lichamelike spise lesichdē ende meer in verduldich liden·ende doechde voort ghinc·so creech si meerre begeerten te ontfāgen dat heilige sacramēt eñ als si dat ontfāgē hadde wort si meer gesterct indē geest te eñ leuēde geestelikker Eñ hier ō in dz begin haerre ziecten plach si eens in dat iaer opten heiligen paesdach dat heilighe sacrament te ontfanghen .Eñ daer na bi dat beghin van haerre gheestelikker consolatien twee reysē· Daer nae omtrent haerre moeder doot ont finc si also groote begeerte totte heylighen sacramente :dat si dat vijf oc ses reysen des iaers plach te ontfangē Doemen screef M CCCC·ende seuen oc achte·wort vten cloes ter van marien waerde tot scyedam gesent enen nieuwē cureyt ghehieten heer andries die in voorgaenden tiden zeer verwonderde van deser maghet dat si die zietten also ver duldeliken leet mer niet wel en cōde hijt ge louen·dat si van also luttel natuerlike spisē

mochte leuē. Op die tijt wort hi dicke gebedē
van haer dat hijle na oude gewoente soude
monighen na haerre ghewoente. mer daer
was hi zeer onwillich toe. eñ daer was si ze
re rouwich om. eñ dat duerdē ōtrent drie oft
vier iaer Als hi haer biecht hoorde soe plach
hi zeer wōder like dingen van harē staet te ū
nemen. die hi niet en gelookde. ende daer om
docht hi dat hijle eens tēpterē woude. ō te ver
nemē of si also vāder gracie gods leefde als
si plach te seggē Hier nae doemē screef M.
ccc. eñ xij opēbaerde die heylige engel dese
maget eñ seide. dat haer de cureit soude tēpte
rē Eñ corts ō na ōtrent die hoechtijt vā ōser
lieuer vrouwen geboorte sende si willē haer
broeder tot dē cureit dz hi soude comē eñ geuē
haer dat heilige sacramēt Die cureit quā eñ
hoorde haere biechte. eñ gaf haer eē oestie die
niet en was geōsacreert. want hi hadde ge
meent dat si dat wel soude mogen in nemē.
mer si coorde te hant eñ gaf die oestie wedero
uer Doe grimedē die cureit of hi toornich had
de gheweest: eñ vereschte haer recht of si al
willens dat heilige sacramēt hadde ouer ge
geuen Mer si antwoorde mānelic ende seide
weder. heer meendi dat ic also onredelic bē.
dat ic niet en can onōscheidē tusschē dz broot

ok haer leuē eñ dat heilige sacramēt· Ghi en selt mi niet meer alduldanige ongetōlaeneer de hostiē geuen Wāt al ist dat ic dat heylige sacrament wel mach nuttighen· nochtās dat slechte broot en mach ic niet in brengē· eñ da er om geue ic dat weder ouer· Doe wort die cureit zeer beswaemt: wāt hi sach wel dat hy gevangē was eñ hi ghinc wedr ter kercken mit dat heilige sacrament eñ liedwi bleef in grotē drucke eñ Bedriet om des cureits ongelo micheit eñ ō die derkenisse des heyligen sacra mēts Eñ in desē druche bleef si tot die hoech tijt onser lieuer vrouwē ontsāgenisse Ende die voechmisse quā die heilige engel in haer camer mit grote claerheit· Doe hiet haer die engel dat si te vredē soude welē eñ seide dat si in dat xvij· iaer haere zieken dat op die tijt was soude mit haer lichamelike ogē sien on sen heer ihesū crisū haren siepper· in vleys eñ in bloede· die om haer gecrucet was ende gestorvē· om dat haer die cureit gegeuē had· de slecht broot voor dat heilige sacramēt· eñ dit liet liedwy condigen te hāts dē cureit op dat hi voort an te bet soude geloue· de gracie gods die in haer wrochte Op die tijt woendē in die voorcamerē vā haer huys sōmige mē sehen die des se luē dages raet aē liedwy had

cē genōmē ō een kint te curerē eñ warē we
der vā haer gegaen eñ te hants sagē si groet
licht in haer camer of daer vāt had geweest
eñ quamē haestelic weder om dat te lesschen
Mer liedwy seide dattz bi haer geschiet wat
ende sēdese weder thuys Hier na op eē ma-
nēdach die was des dages voor sint thomas
auōt tusschen acht eñ negen uren quā eē gro
te claerhz in haer camer :die si voelde met be
sloten ogen becommert in haer geestelike oe
feninge Doe sloech si haer ogen op ·eñ sach
opt voeteynde vā haer bestede· recht als een
olye cruys eñ daer an hangē een leuēde kint
in vleysch eñ bloede met vijf wondē ende te
hāts begreep si daer toe grote reuerencie als
tot onsē lieuen heer ihesū cristū: eñ dancken
dat hi hē haer ald? opēbaerde Doe dit gesche
de sat haer vader buten voor die camer ende
bewaerdese· eñ quā in die camer ō te sīē wije
mit haer spraet Eñ te hants clā dat gecruiste
kint opwaert tot die solre toe daer si onder
lach Doe liedwy dit sach riep si moliken eñ
seide: Och lieue heer sidi dit die mi dus heeft
geopēbaert·so bidde ic v dat ghi mi een waer
achtich teykē latē wilt tot een teykē ō waer
heit daer ic v mede mach gedenkē Te hants
daelede dat ghecruyste kint weder op haer :

ende wort verwandelt in een gelikenisse eē re oestien een luttel groter dan darmen mede plach te monigen·ende was gecirculeert mz blinckenden radien ende hinc in die lucht een luttel bouen haer knyē bouē die dwael daer si mede gedect was: Die oestie hadde vijf wō dē in die handen voeten ende an die rechter side An die rechter side wonde was gheron nē bloet also groot als eē aerweet half Doe si die oestie anlach sprant haer herte alsr zeer van onsprekelike moechde·eñ was also zeer om dat springhen bi haer borsten benauwt dat si meende dat si soude hebben gestorven. Mer een rechelike mouwe katerijne symōs des barbieren wijf·leide haer hant op lied-wyen borst·ende alsoe wort si van die pijne verlicht Doe haer vader in die camer quam als gheseit is·ende maechde of si yet begeer de:doe antwoorde si ende seide·lieue vader staet op vāden bedde·want ic hebbe hier bi mi legghen onsen lieuen here ghecrucet Doe was die vader zeer verwaert·ende stont op: ende sach die oestye daer voor haer legghen-met·vijf wonden·met willem pieters zoen sijn zone·ende met katherinen voorseit lied-wys nichte saghen si die oestye·in vier steden bebloet·eñ wt die sijt wōde eñ rechter voet

die luchtér voet geronnen bloet eñ die oftie
geliken groot alsmē in die misse plach te con
sacrerē Twee andē vrouwē gehetē mergriet
eñ ecketgē sagense in vier stede beblodt ende
eē andē gehetē wiuē in vijf steden Doe dit ge
schiede hadde liedwy haer broeder gelent ō
die curept om te condigen wat haer geschiet
was Doe hi dat hoorde en geloekde hijt niet:
wel:mer nochtā stont hi op eñ quā met ōge-
wasschē handē tot haer eñ sach die oftie met
vijfwondē Doe iaechde hi al die andē wt· eñ
sloet die camer al vast toe ende bezwoer lied
wy bi dat leuende oordeel gods·dat ſi nyemāt
en soude seggen dat haer geschiet was· Doe
begeerde liedwi die oftie te ontfāgen van hē
Mer hi seide ·dat hi haer gaerne wilde geuē
dat heilige sacramēt had sijt begeert Mer de
se oftie en gaue hi haer niet gaerne ·wāt hy
en wiste niet wattet waer Doen dat liedwy
zeer ō die tegenwoordige oftie Eñ die cureit
gaffe haer als eē ongecōsacreerde oftie :mer
ſi ontfincle voor ons heerē warachtich lich
aem Eñ die oftie ghinc binnen inwaerts sō
der enich wederstoet ende in haer mont als
dat heylige sacrament plach te doen Des an
der dages onder die vroemisse bat die curept
den volc:n die kercke·dat ſi voer liedwi bid

den soude als voorden genen die in die voor
leden nacht verdoort hadde geweest vandē du
uel om haer te verdreghen·ende die haer sin·
nen niet wel en hadde· Eñ liet een yeghelic
van haer lesen een pater noster eñ een Aue
maria om haer te verlossen van des duuels
beconinghe eñ volstandich te welē in verdul
dicheden Te hants ginc hi tot haer huys mit
ten heiligen sacrament: ende veel volcs vol
ghede hem eñ verwonderden hem zeer Doe
hi in haer camer quam hiet hi dē volc dzyge
lic op sijn knyē soude sprekē eē pater noster
eñ een aue maria·totter eeren gods eñ lied
wys salicheyt·· Eñ seide weet alle ghi goede
ludē die hier sijn · dat die duuel hier te nacht
heeft geweest·eñ dese maget verdoort eñ heeft
bi haer gelatē eē slechte ostie die god niet en
is:eñ daer voor wil ic mi laten barnen in eē
vier Mer siet hier in dit heilige sacrament is
waerlic god eñ mensch mit vleysch eñ bloet
eñ daer voor wil ic mi oec laten barnē ende
dat wil ic haer geuē op dat si voort an des du
uels beconinge wolic mach weder staen:·eñ
bidde v dat ghi een pater noster wilt sprekē:
dat si tot haerre salicheit mach ontfāgē· Doe
hi dit gesproken hadde ghinc hi bi haer sittē·
eñ si sprac hem vriendelic toe ende seide:heer

gi en hebt niet wel gesprokē·eñ ten is des du uels werc niet dat mi geschiet is Dāt eer mi dat geschiede had ic v geseit· dattet mi dē hey lige engel gods hadde voorseit op dat gijt te bet soudt gelouen Eñ veel ander dingē van mine heimelichedē·heb ic v dick geseit op dat ghijst te bet soudet gelouē der gratiē gods die mit mi werket·eñ daer ō biddic v dat ghi mi niet meer en segget· dattet duuels becoringe is ok werc Na dese woorden eñ vermaninge tot verduldicheit gaf hi haer dat heilighe sacrament eñ hi ginc weder ter kerckē Hier en tusschen voert dat volc alsoe toornich op die curept dat hi niet en derft voter kerc noch thuys gaen Doe quamē tot he die scout endē scepenen mitten radē vā scyedā op dat kerc hof·:ende begeerden van hem die waerheyt vandē dingen die daer geschiet waren Doen seide die curept dat die duuel die maget beco ret hadde:eñ om haer te bedriegen had hi by haer een oftie gelaten·die hi voort hadde ge brant· Doe dat volc dese woorden vanden raet hoorden·worden si zeer toornich ende seyden hem dat hi anders dan die waerheit hadde ghesproken· als goede mannen ende vrouwē waerachtelic wel soudē tugen·Doe ghinghen si weder ende seyden dē curept dz

dat volc zeer op hem vertoont waer om dz hi die waerheit niet en seide ende rieden hem dat hi niet openbaerlic onder dat volc commen en soude Also dat die cureyt sijn erste woorden verwandelde ende seide dat hi die oltie int water geworpen hadde Hieren tusschen wort dat gerukte also groot buten die stede. dat heer iã die clerc die prouisoer was vã scielant quam te scyedam mit bisscop mathijs. ende mit ander veel priesteren ende geestelike personẽ wt hollant om te ondsoeken voor die baelu ende scout ende scepenen eñ den raet van scyedam die waerheit der dinghen die daer geschiet waren. Doe dit de cureit sach wort hi zeer verstoort eñ cleynmoedich ende want hi hem selven niet helpen en mocht So hadde hi liedwy bi eenen heymelijken bode ghebeden: dat si sijn onbekentheyt om gods willen wijslic soude ontschuldigen. ende hem wt die last helpen. Doe namẽ die bisscop eñ die prouisoor den cureyt die zeere screyde. ende ghingen met veel gheestelikker eñ waereltliker mannen tot die maget liedwy. ende begheerden van haer te weten die waerheit. van die dinghen die haer geschiet waren Maer die heylighe maghet liedwy en woude dit niet doen. die bisscop en moest

en moeste haer bekouen eñ eerst oorlof geuē te seggen ende bi dat oordel gods gebodē te cuighen eñ voort louē met allen den genen die daer mit hē bi haer warē. als si die waer heyt wisten. dat si den cureit also langhe als si leefde. niet en soudē lichamelic scaden. of wt sijn kercke steken. eñ al dat si seggen sou de in biechten bliuen of houden Doe die bis scop eñ al die ander heren dat haddē gedaen bat si datmen alle die waerlike luden soude laten wt gaen. om des cureyts scande mede te bedeckē: ende seide dat si bereit waer voor een tuych der waerheit te steuē vā die dingē die si soude seggen. eñ spac aldus Onse lie ue here ihesus xpūs. heeft hier bi mi geweest volcomelic in vleysche eñ in bloede als een gecruyst kint met vijf wonden eñ mit groter claerheit tendē mijn voetē vā mijn bedde. en de doe mi docht dat hi vā mi scheiden woude seide ic tot hē Och lieue heer wildi wech gaē so laet mi een teykē daer ic v bi mach gedēc kē. eñ te hants quā hi weder neder eñ wan delde hē in eē oftie. mer luttel minre dā dīē misse mede doet eñ stōt recht op tusschē mijn knyē eñ mijn lijf eñ doe ic die oftie begeerde te nuttigen. gaf se mi heer andries die cureit waer ō ic v bidde dat dat ghijt hem vergeuē

wilt of hi hē in enighe stucken heeft ontgaē·
Doe liedwy dese woorden gesproken hadde
voor den raet· eñ die heren vā scyedam ghe
vrē hadde haer vad eñ broeder eñ and vrou
wē die voorscreuē sijn· eñ si zwoerē op haer
eedt als hē gheteē was dat si gesien hadde aē
die oltie Int iaer ōs herē ·M:CCCC·eñ xij:
des vridaechs na sinte thomas dach die was
voor kerstauont In dit selue iaer coorde lied
wy stuckē vā haer longen eñ leuer met veel
darmē: eñ haer rechter arm wort bicante ge
losset vān haer scouder Hier na ontfink si al
so grote begeert :tot dat heilighe sacrament
dat si dat alle vier tiēnachtē menich iaer lāc
plach te ontfangen· eñ daer mocht de priester
zeer voorsienlic in wesen· eñ haer subtilliken
geuen Wāt anders so en soude sijt nzin mo-
ghen brenghen ende dan gaf hi haer een lut
tel water mer dat gorgelde also zeer in haer
keel dat si dat menichwerf moeste achter la-
ten om vrese dat weder te coorzen Aldus ont
finc si dat heylighe sacrament :tot den iaren
toe van xxi Van die tijt voort tot haer doot
toe· hadsy ghemeenlic die coorts om die vier
den dach· eñ biwilen alle dage· om die zielen
vten vegenier mede te verlossen Ende dan
plach sy van grooter begheertē te ontfangē

dat heilighe sacrament·: twee dagen an mal
cāder: die si in die quarteyn plach quit te gaē
Die godlike consolacie plach haer te wesen
eē spise des lichaēs eñ der zielē Ende daer ō
als si die niet en voelde· wort si indē lichaem
also cranc dat si om haer ziele ende lichaem
te sterken ·plach dat heilige sacrament te ōt
fangen also dicke als si die corts niet en voel
de ·Ende als si dat hadde ontfanghen wort
si alsoe zeer inwendelick verlicht dat si haer
inwendelic plach te sien ouermits die crach-
ten des heilighen sacraments als wtwendi-
ghe dinghen mit haeren vleyscheliken ogen
Dit plach haer mede te geschien in haer geest
telike beschoudinge ·Ende naemaels als si dit
licht niet en voelde·· plach si al weenende te
segghen Och waer sijn nv die daghen ·daer
ic mit mijn inwendige oghē mi seluen plach
van binnen te sien: als ic mit mit mijn ogen
wtwendighe dinghen plach te sien

Hoe si bewijsde in wat manierē die gods zoen mensche wort Cap·xvij·

Die dit geschiede was tutrecht een ghe
stelic man ende was een monick van
den predicaren oerden · die sommighe
mēschen qualic conde beduē: dese eñ andē di-
gen die haer waren geschjet· Ende want hi

ouermits die wese gods alsulke menschē tz
en derste gelouē eñ gaerne gesiert had ghe
weest vāder maget staet·daer ō docht hi dat
hise tēpteren woude in gelikenisse ·eñ quam
te scyedam tot haer in haer camer Eñ onder
dese woordē eñ ander woordē die si te samē
hadden·waechdē hi haer in wat manierē de
gods zoen was menschе geworde Doe si die
mage hoorde was si zeer ghestoort Want si
hadde lieuer gestwegē·eñ daer ō socht si veel
wegen haer seluē te ontsculdigen eñ heinne-
lic te missaken dat si daer yet of hadde gewe
ten · Doe dat die predikaer hoorde bezwoer
hise bi dat oordel gods ·dat si hē antwoordē
soude na haer verweten ·alsoe dat si zeer be
gan te screyē · Ende want sijs geen verdrach
en mochte hebben·bewijsde si hoe die heilige
drieoudicheit wrocht des gods zoēs mesche
lichz mit eē gelikenisse vād zonnē recht of vā
die zōne gingen drie verscheide rayen in een
raeye vgaderden alsoe dat drie raeyen een
die zonne breet soudē wesen ende opt eynde
scarp als een oort van een speer Eñ dit oirt
in een huis ghinghe Bi die zonne verstont si
die eewighe godheit By die drie radien die
werckinghe der drie personen in des goods
zoens menschelicheit · Bi die vergaderinghe

der drie radien nā ī die eendrachticheit ō iij. godlike persoenen in des gods zoens mēschelicheit Bi die scarpe oirt der drie radien·: verstont ī die persoen ons heren ihesu cristi die mēsche geworde is ouermits een onuerscheidē eī eenpaerlike werckinge ō drie godliker personē inder reynder maget marien maech delike lichaem Doe dit die prediker hoorde seide hi dat hi nye also schonē eñ kersten gheliekenisse en hadde gehoort of gelesen Ende daer om en wilde hy voortmeer: van deser maghet niet ghelouen noch spreken· dan vā een warachtighe vriendinne gods: Doe bat sy den monic· dat hi dat nyemant en soude segghen also langhe als ī leefde

¶ Vanden wijn die van goods weghen on verslenlikē in haer canne gheuondē wort

¶ Capittel xviij·

Oemē screef M·CCCC·eī xij· bi baemisse was te schyedam een wijf ziec: vanden vallenden euel eñ bat drinken voor goede luden doremer ī en conde nz vercrighen Want om vreese van die ziecte sloet een ygelic sijn doer Doe dit liedtwy vernam liet ī dit wijf tot haer comen· ende hiet haer dat ī nemen soude dat kannekijn ·dat hi haer stoet opt bort eñ drinckē dē wijn die ī

daer in vonde Doe dat zieke wijf dat hadde gedaē bat ſi ō meer eñ liedwigāk haer ghelt daer ſi mede ſoude copen bier in die tauerne want ſi en hadde niet meer dincken bi haer. Daer na biden auont had liedwy grooten dorſt. eñ bat haer vader dat hi ſoude halē eē half pinte wijns Die vaē ſeide dat hijt gaerne wilde doen. eñ hi nam die kanne vandē borde. of ſi ledich hadde geweeſt eñ te hants beſtorte hi hē mit nyeuwē wijn. die daer vā gods wegen onuerſienlic was in gedaē Doe liedwy dat vā haerē vader vernam. verwō derde ſi haer zeer. eñ dancte onſen lieuen here daer grotelic of: Deſe wijn was root eñ alſo wel getempert vā ſmake datmen daer gheen water toe en dede alſmen tot haer ander wijn plach te doen. eñ ſi beſichden totter hoechtijt toe vā onſer lieuer vrouwē ontfā geniſſe Dāt doe wort hi wtghegotē teghen liedwien wille van katrijn meeſter ſymons der barbieren wijf die niet en wiſte wat wijn dattet was. eñ woude haer ander wijn ſchenken als ſi plach te doen. Eñ deſe wijn was alſoe goet: dat liedwy ſeide dat ſi nye alſulckē wijn ghedroncken en hadde

Van heer andaes des voorſchreuē cureits doot Capittel xix

Hier na regneerde te leyedām die ziecte van die bule of blader· daer veel menschen of storuen Op die tyt hadde liedwy in haer arm twee of drie zwarte bladeren ende sende willem haer broeder tot heer andries: de voorscreue cureit dz hi soude comē eñ geue haer dat heilige sacrament Doe die cureit dz hoorde quā hi tot haer mer zeer onwillichlic wāt hi wiste wel dat si die ziecte hadde Eñ hi hoorde haer biecht eñ gaf haer dat heilige sacrament Doe hi wech soude gaen sach liedwy dat hi sijn mont ende nose stoppede Wāt hi hadde anxt dat hy van harr ziecte mochte worden Doe antwoorde si eñ seide·heere en stoppet u mont ende u nose niet Want ghi noch nyemant en sal die doot van mi ontfāgen Die cureyt antwoorde eñ seide Ic wou de dochter dat ic also lange mocht leuē dat ic u mocht sien sterue Doe ātwoorde liedwi·here ghi en sult mim eynde niet sien ·mer ic sal u eynde zeer geringe sien Daer om biddic u dz ghi u leuen also regiert als ghi voor dat oordel gods wilt comē·die cureyt en achte haer woorden niet·want hi scheen noch ghesont te wesen Mer corts daer nae wort hi ziec:en de dachte op liedwys woorden·eñ sende een orient tot haer:die haer vāñ synē wegen ō u

gifkenisse soude bidde wāt hi wist wel dat hi tegen haer mīsdaē had·· eñ dat ſi onsen heer soude bidden dat hi na sijn hoechste salicheit mit hē doē wilde Liedwi ōtboet hē mit grotē mededīē dat hi hē bereidē soude mit waerach tige biecht eñ geuen wedē al ōrecht goet dz hi in sñ huys hadde Die cureit antwoorde dz hi geen ōrecht goet in sñ huys en had Mer lied wy omboet hē wat ōrecht goet dat hi hadde eñ op wat stede dattet lage ·eñ bat hē dz hijt haestelic soude oūgeuen·wilde hi eē stede heb ben in dat rijc gods Die cureit en achte haer woordē niet·eñ stark mit dat goet dat hi had de Mer corts na sijn doot·wort hi haer ghe wijst van die heilich engel gods in die pijne hoe hi van die duuelen mā die een pñlike ste de tot den anderen wort gewopen Nae de se heer andries doot wort te scpedam curept heer ian enghel van dordrecht:eñ was uten voorscreuē cloester van sinte martē waerde die liedwy zeer vriēdelic was eñ diēstachtich Van eē mā eñ vā een wijf die ouer mits liedwys raet vlost warē· vā die beco inge ū

In voorleden Cwanhopen Cap·xx· tiden was te scpedamme een man :die alsoe zeer was becoort vanden vyande om hem seluen te verhanghen::also dattet hem

ghēen mēsche noch sijn cappellaen heer ian pot daer hier voor of geseit is en mocht ontraden Doe dit liedwy vāde seluē priester vnomē hadde riet si hē te hants dat hi hē te penitencie soude setten hem seluen te vhangen Doe dit die priester hoerde vwonderde hi hē zeer·ende seide dat hijt in geenre wijs en dede doen Mer liedwy riet hē dat hijt myelic soude doē op haer conscientie··eñ seyde dat si wel wist:dattet die viant niet en soude gehenghen dat hi die penitencie soude voldoē Daer na quam die vercoerde man tot dē priester eñ begheerde sijn consent hem seluē te vhangen·doe dit die priester hoorde ·te hants gaf hi hem oorlof·ende setter hem te penitencien Ende die man viel op sijn knyē· eñ dāc te hem zeer·eñ hi ghinc te huys : eñ clam op een stoel·eñ sloech een balk ō die balck:eñ ā sijn hals·eñ woude hem seluē vhangen Doe dit die duuel sach te hants toech hi den man vanden balk eñ seide·nv en suldi v niet vhāghen·eñ warppen in een hoec·tusschen een scrine eñ die muer·daermē niet wt en mocht te crigen: men en moeste die scrine wech setten Eñ aldus so wort hi van die beroringhe vloss Hier na was tot scieda een wijf die eē sonde hadde bedreuen·ende daer of hadde sy

haer ghebiecht eñ penitencie gedaen. Maer die duuel leidet haer te voren in die slaep geschreuē in eenē briek. eñ seide dattet haer niet en waer vergeuē. nochen soude wordē vgeuen Also dat dat wijf vā grooter mistroost zeer droeuich wort eñ quā tot liedwy ō raet hoe dat si hier medē doē soude Doe lidwi dit hoorde hadde si groot medeliden mit dat wijf eñ troestese vriendelic. mer de viāt vuaerdese weder in haer slaep. meer dan hi hadde gedaen: wāt hi toende haer dē briek eñ seide du en selste minē handē niet ontgaē wāt mit desen briek lē ic vā di vlebert Daer was liedwi wt haer seluē getogen. eñ sach dē viāt desen voerschreuē briek in sijne hant hebbē: eñ ouermits die gracie gods ontnā syē dē viāt Doe si weder tot haer seluē quā gaf si hē heer ian harē biechtuader te lesē eñ lietē storen. Hierna quā dit wijf weō eñ clagede liedwy haerē noot. eñ liedwy riet haer dat si te vreden soude welē: mer si en seide niet dat si dē briek hadde gescoert eñ si sette haer seluē te borgevoor dēs wijfs cōsciēcie voor dat oordel gods Eñ aldus wort dat wijf vāō verōninge vlost

Van iheſus budel Ca. xxi.

Deme sereek M:ccc. ende xxiij. starck willem pieters zoen haer broeō. eñ

liet veel sculdē die sij kinderē niet en mochtē betalē Esñ daer ō vercoft sij die ander cleyno dē die sij gehoudē hadde·:esñ dat gelt datter of quā als omtrent viij·pont hollāts liet sij wil selen ō cleyn ghelt vā eenre mūte·die sy best kende·esñ leidet bi haer in een budel Daer na sende sij claes haer neue op een auōtstont wt ō te betalē alle den genen die haer broeō yet sculdich was Doe claes dat hadde gedaē doe liet liedwi dat anō gelt tellen esñ hi vāt indē budel also veel bouē die eerste sōme dat sij on se lieue heer daer of grotelic dancte Esñ gaf dien budel een naē·die voort an soude hieten ihesus budel·esñ bewal datmē daer wt den ar men soude geuē·als sij anders niet en hadde te geuē Esñ dat wort also minlic gedaen:dat biwylē die budel scheen ledich te wesen Mer nochtans so worter also veel in geuondē dz den armē altoes daer wt wort voldaē Si gaf menichwerf dē budel mittē ghelde te tellen e nich vā haer vrienden·eenwarf·esñ daer na anderwerf esñ derdewerf: esñ altoes vant hy dat gelt sōmige pēninge gemeerret in die bu del Si plach mede te seggen heymelike vrien den·dat sij na dat haer broeders sculd betaelt was meer dā xl·pōt vten budel den aermen hadde gegeuē: esñ daer na leuede sij noch tul·

schē ·v· eñ vi·iaer· eñ gaf den armen altoos
daer wt mildelick· Doe si doot was hadden
noch cōmige vriendē ghelt· vā dat si vā haer
ontfangen haddē· eñ in die budel wort allo
veel gevondē datter te samē maecte die meer
dan die helft vandē gelde dat eerst in die bu-
del was gedaen Van die hamme die dē
armen was gegeuen· eñ een ander vā gods
wegen weder gegeuen ¶ Cap· xxij·

DEse maecht was dē armen also goedr
tieren eñ milde: eñ sondlinge den huys
sitters dat si niet en spaerde om die te helpen
mit wollen ·ok mit linden. ok mit vleysch· ok
mit broot ok wat si anders behoefdē Op eē
tijt vernā si dat cōmige arme huysslitters in
lange tijt gheen vleysch en haddē gegetē eñ
wāt si op die tijt gheen vleys en hadde dat si
hē mochte senden: daerō bat si een vrient dat
hi haer een gesoden hāme soude senden Doe
die vrient dat vriendelic hadde gedaen ·ende
liedwy die mildelick den aermen hadde ghe
deylt ende gelent quam die ander vrient we
der thuys ende sach onuersienlikē aen sijn
balke hanghen een ander hāme die alte veel
beter was dā die hamme die hi liedwi hadde
geleent· Ende daer om was hi eñ die ander
buerē also vriendelic tot liedwy dat sy haer

gauen of leenden dat si vã haer begeerden

Vandē vleysche eñ aerweten die gecoect worden. Capittel xxiij.

Op een tijt in die herfste: liet liedwy coepen een quartier van eene ionghe coe eñ in een tonne soutē eñ een half achtēdeel aerwetē tottē armen huysslittē behoef Daer liet si vandē vleysche eñ aerwetē alsoe veel cokē. dat daer of ghedeylt worden omtrent xxxvi. hulen Doe die bode thuis gecomē was bclach hi dat vleysch eñ die arwetē eñ seide liedwy datter noch bicãt also veel was. als si eerst in die vaten haddē gedaen Doe si dat hoorde. danckedē si onsen lieuen heere grootelic eñ liet al dē winter daer of ter wekē een reyse of twee dē armē behoef eē groten pot cokē Eñ als si daer of den armē deeldē plach si mit elcke aelmisse ghelt te senden na haer vermogen als si ghelt haddē Si en plach geē broot te sendē sonder toe zuuel. of si en sendē ghelt toezuuel mede te coepen Manendages plach si biwilē te sendē wittebroot mit eyerē Dāndē voorscreuē vleys eñ arwetē plach mede te etē al haer huysgesin. endē onse lieue here ghelenedidese also zeer dat die helfte daer of te paeschen toe duerdē: eñ gaf daer of dē armen tot midsomer toe. Si plach medē te sē

den zeer mildelic broot bier mit tannen gelt
eñ boter die winkkins die in die tamen lagē
ende daer voor plach si sorchvoudich te we-
sē·also lanc als si hem selven niet helpen en
mochten Si plach oec den armen te seynden
amandelmelc eñ wijn daert noot was Niet
alleen dē armē·mer oec mede dē rijckē plach
si hulpelic te wesē mit haer aelmissen

Van haer martelie die si leet vāden pyc-
caerden ¶ Cap·xxiij·

OP een tijt sach dese maghet in haeren
geestelicken wtgane een alte schonē ma
ne die nochtans niet en was volmaect die si
na dit leuen ontfangen soude in dat ewige
leuē ·ende daer om doe si weder tot haer sel-
uen gecomen was bat si onsen lieuen heere
dat hi haer also niet en wilde doen dat de ma
ne mochte worden volmaect Op die selue tijt
bat si onsen lieuē heer dat hise wilde ontfan
gen in sijn voetstappē eñ daer weder wt set-
ten als si daer in hadde geweest · Doe si hier
om vuerlibē bat eñ mē screef M·cccc·eñ xxv
quā hertoech philips vā borgoengen te scye
dam omtrent sinte gerions eñ victors dach·
eñ hi wort daer ontfāgen tot ē regēt als hē
in anderē stedē vā hollāt wort gedaē Doe de
herē hadde gegetē doe quamen tot liedwi sō

mige vā des hertogen dieres mittē cureit vā
scyedā gehetē heer ian engelē ñ si tegōnē ze
re onsedelic in haer camer te ropen eñ haer
te quellē Doe dz die cureit sach had hise gaer
ne tedwōgen · mer si tagedē hē onwaerdelijc
vā haer eñ seidē dattet sijn concubine waer
Doe ontstakē die boeuē een kaerse · eñ hael·
dē die gordinē op · eñ ontdectē liedwi also dz
si naect lach Dit sach an peternelle haer broe
ōs dochter · eñ vloech daer tusschē ō liedwy
te tescermē · mer die boeuē wonpēse ōwaerde
lic tegē die voetscamel vandē outaer eñ quet
stēse zeer an haer lieschē dat si tot haer doot
toe hinckede · Daer na begōnen si smedelic te
sprekē totter maghet eñ seidē dat si des nach
tes gulselic plach te houerē · eñ also ōcuysliic
te leuē dat si xiiij · kinderē hadde gewōnē : eñ
sōderlinge die dē kaerse hilt die seide datsi eē
keest was Hier na slogen si haer handen an
haer maechdelike lichaem eñ quetsedē haer
soe zeer in drie stedē dat haer bloet ouerloe
dich liep vā haer bedde daer si op lach · alsoe
datmē dat bloet mit vatē ok molt sceppē Doe
ghingē si wt eñ wiesschē haer handē vāden
bloede eñ quamē weder · eñ gauen haer veel
smedelike woorden · als si eerst haddē gedaen
Doe ātwoorde si zeer ootmoedelic eñ sōul·

delic eñ seide Hoe lijt ghi alsoe toen·dat ghi aldus qualikē tract dese wōderlike werken gods die ghi an mi siet·eñ niet en weet wat vōnisse eñ ordel v ouercomē sel vā gods wegē Te hāt voer die hertoge vā sciedā eñ die boeuē die dit quaet hadde gedaē voerē mz hē tot rotterdā Doe dit vnamen die herē vādē gerechte vā sciedam·doe quamē si tot liedwi eñ seiden haer dat lijt den hertoge wouden clagen eñ wrake vā hē eyschē ·mer si en wilde gheen mēschelike wrake hebbē Dāt si seyde dat si zwaerlic gods wrake soudē ontfaen als oec corts daer na geschiede dat haer zeer leet was Dāt des seluē daghes·een vā hē allen die de kaerse hildē eñ haer veel smedelike woordē hadde gegeuē ·wort in die hauē voor rotterdā onuerlienlic vā dat een boort tottē anderē gheworpē eñ wort int water vdronc kē eñ op dat berchof·begrauē ·Die andē wort te brouwershauen in die strijt doot geslagen Die ōde wort te zeritzee vā onbēlienlike raet sernie wt eē scip in eē boet geworpē op dz hy nyemāt quetsē ē soude eñ corts daer na stack hi eñ wort indē stedē op dz kerchof begrauē Die vierde was bidē sluys vādē poprsie geslagē dz hi niet en mocht spreken· doe vraechde hē sijn knecht oft hē leet was dat hi die maget van

seyedā mit sȳ gesellen alsoqualic gehandelt hadde·eñ hi gaf eē teyken vā berou mit sijn re hant eñ mont eñ also stark hi Piet lange daer na quam die knecht tot liedwy·eñ bat haer ō vgiffenis voor sinē meester:eñ si ver gaft vriendelic eñ verscreydet menich tijt. dat si alle so haestelic waren gestorvē·Doe lied wy vāden picaerdē dit hadde geledē seide ha er die heilighe engel:dat si ouermits die on waerdelike hāteringhe die si vāden picaerden hadde geledē·seide haer die heilighe engel dat si was gelet in ōs lieks heerē voetkappē als si hadde vergeert·Eñ ouermits die smedelike woorden·die si vā hē hadde gehoort warē de perlē volmaect die in haer crone ghebraken Daer na doemen screef·M·ccc·xxvi·bi die voorscreuē hoochtijt quā die hertoech wedr in hollāt·:eñ een ridder vā sinē heren beual ses mannē dat si dages ende nachtes souden liedwy verwarē om te ondersoekē of die din gen also warē diemen van haer seide Ende want si anders niet en vonden vā haer dan men plach te leggen so woudē daer na som mige vā sijn volc te rotterdam ontbiedē tot hē heer iā wouters zoen vā leiden die in dat saer liedwys biechtvader ghewordē was ō hem te bezweren dat hi die waerheit vā ha-

ren leuen soude segghen: Mer onuerlienlic
voer die hertoge te vlaenderen waert·ende
daer om lieten si liedwy esñ haer conkelsoet
mit vreden Van haers vaders ende
peternellen haer nichten doot Ca·xxv·

Dese maghet plach te segghen dat si vã
haren vader hadde ghehoort dat onse
lieue vrouwe hadde mit hem een veyn
noetscap gemaect·Ende dat si hem hadde ge
loeft: dat hi van haer omtrent die hoochtijt
van haere ontfanghenisse van deser werelt
soude worden geroepen·ende dat geschiede al
so Want hi stark op des voorscreuen hoech-
tijts auont na die persecutie die si vãden py
caerden hadde geleden Esñ corts daer na wor
de si van sñre salicheit verseket Mer die vy
anden en lieten liedwi niet mit vreden ·wãt
si plagen haer te seggen :dat si haren vader
hadtẽ bi haer in haer verdomenis :Esñ daer
screyde si also zeer om·datmẽse qualic moch
te troostẽ esñ als haer yemãt vraechde waer
om dat si also zeer screyde ·dan plach si te ãt
woordẽ Ic weet wel dat mñ vad wel te vre
den is:esñ nochtan seggen die vyanden ·dat
hi vdoemt is·Op een tyt wort si vãdẽ heiligẽ
engel geuoert tot die vroechde des paradys·
Esñ si vant onder wege veel viãden spelẽde

mit enē anderē viāt die vlcpē was in haers
vaders gedaente eñ leidē tot haer: ey ey lich
hier dinē vader: mer liedwy sach wel dattet
haer vader niet en was: eñ seide ten is mijn
vader niet eñ te hant stouē die viādē wt hae
ren wege. eñ si ghinc mittē engel daer si we
sē woude Hier na intē iaer vā xxvi. omtrent
sinte pōciaēs dach. was pternelle haer broe
ders dochter ziec. daer of geleit is in dat capi
tel haerre martelie Op die tijt hadde liedwy
die coorts. eñ si bat onsē lieuē heer dat hi die
coorts also ordinerē wilde dat si haer nichte
mochte spreken ende troosten voor haerder
doot. eñ dat geschiede also. eñ aldus stark pe
ternelle op sinte pōciaēs dach. des auōts om
trēt x. uren Mer sōmige dagē voor pternel-
lē doot. sach liedwi in haer wtgane eē scone
processie vā patriarkē eñ prophetē. apostolē
martelarē eñ confessorē. vā maechdē priester
ren eñ clerkē. die na haer waerdicheit mal
canderē volgedē eñ ghingē wt die kerc van
scyedam mit crucen eñ kaersen die barnden
eñ lichten also zeer als die zonne eñ quamē
voer haer doze eñ namē wt haer huys eē lijc
eñ droegēt weder ter kerkē eñ si volgedē dz
lijc mit iij. cronē die haer warē gegeuē. eē op
haer hoofd eñ in elke hāt een Om trēt vijfoē

hadde ſi gemerct datſi corts ſoude hebbē geſtō
uē eñ daer ō liet ſi bereidē dz ſi ſoude behoeuē
tot haer wtuaert· mer namaels ſeide ſi dz pe
ternelle daer bi beteikent was die corts daer
na ſtarck als voor geſeit is Dese twee mage
den hadden malcander ſoe lief Want peter
nelle plach liedwy zeer trouwelic te dienen·
eñ dzelachtich te weſen der gracie die liedwi
wā onſē heer plach te ontfaen Eñ daer ō na
peternellē doot ōtſinc liedwi groten rouwe
die onſē heer alſo zeer miſhagede dat ſi daer
om wā die tijt totter hoechtijt wā onſe lieuer
mouwē viſitacie moeſte druē die hemelſche
beſcouwinghe die ſi dagelix plach te hebben:
Eñ doe ſi daer ō zeer ſcreyde ·eñ haer gewa
get wort waer om ſi alſo zeer ſcreyede· dan
plach ſi te leggen·ſoude ic nz ſcreiē: dese naeſ
te xi·iarē heb ic bcreghen wā ouſen lieuē he=
re altoos wat ic op hē begeerde of geeyſchen
conde:ende nv legge ic aldus lange :ende en
ontfāge geenē troost Mer ōtrent d voirſcre
uen hoechtijt wā onſer mouwē wort ſi wed
geuiſiteert mit ſo groter gracie gods dat ſi ō
trent ix:of x·dagē ſondē oflatē ſcheen te weſē
in godliker beſcouwinge eñ ſoetichеyt ende
vroechde · Ende die inwendige ſoetichеyt die
ſi ſmaecte was ſoe groot dz ſi mit wtwēdigē

linnē vnomē wort vāden genē die tot haer quamen · In voorledē tidē doe willem haer broedē ghestorue was als voor geseit is · ontfinc si mede also grotē rouwe vā herten dat si seide dat si nye en hadde gemeēt · dat si noch also mēschelic hadde geweest · Om dese seluē rouwe verloes si mede menich tijt die gratie der hemelscher beschouwinge · als geopēbaert was een heremyt die in egipten woēde daer of int naeste capittel beschreuē staet vā broedē gherijt dē heremijt

Van broeder gherijt den heremijt Capittel xxvi ·

IN den stichte van colen was een iongelinc geheten gherijt die quā tot dese maget: eñ seide haer dat hi hadde grote begeert een geestelic leuē te leidē in die woestine · eñ daer begeerde hi haer gebet: dat hi soude mogen volstandich bliuen · Die maghet liedwy was zeer blide doe si dit hoorde · eñ voorseidē hē dat hi in die iij · eerste dagē als hi indē woestine quā soude gebrec lidē mer si riet hē dat hi volstādich soude bliuē wāt opt leste vādē derden dach soude hi troost ende gratie ontfangen · eñ dat geschiede also Wāt opten derden dach des auonts vant hi hemels broot daer hi voortmeer of leuede Hier na doe si malcā der in haer gebedē hadde bevolē so ginc de iōge

linc vā haer·eñ quā in een hoet van egyptē
eñ an die oostside vāt̄ lande vant hi een cel
le in een boom tegens die wilde dieren·ende
daer clam hi in mit trappē eñ leidē daer in al
sīn leuen Hi hadde mit hē daer gebracht twe
gesellē· mer si en bleuē niet volstādich: eñ si
togen wedē te huys Daer nae doe dese broe
der gherijt ōtrent xvij· iaer dit leuē hadde ge
leyt: quam wt engelant een bisscop mit twe
gesellē·om te bloecken die heilighe stede ihe
rusalē eñ daer omtrent Eñ vā daē togen si
totten berch van sinay om sinte katherinen
lichaem te versoekē eñ voort in egiptē eñ si
togen also verdē· dat si quamē voor dese he·
rempts doer vādē celle eñ clopten voor sijn
dore·eñ hi ontsloet die dore eñ hi scheē voor
haerē ogē vā aenschijn oft een engel hadde
geweest·mer hi was also vet van lichaē als
of hi alle die weeldē of genoechtē vāder we·
relt hadde geuolget Doe begonnē si mit mal
cander te spreken·eñ si vnamē dat dese here
myt nye mēsche en hadde gesien in xij· iarē·
Doe maechdē die pelgrims dē heremyte·wat
hi plach te etē daer hi also vet of mocht wor
dē Die heremyt seidē dattet vanden hemel in
sijn celle plach te regenē māna dit is hemels
broot als de kinderē vā israel aten: doe si wt

egipten ghingen totten landē van beloften·
eñ dat plach hi te vergaren ende te eten Doe
maechden die pelgrims ofmē noch menschē
coude mogen vinden die cōder menschelicke
spise leefdē als hi dede Eñ die heremyt seide:
dat in hollāt in die stede vā scyedā was een
maecht die menich iaer lanc veel zieken had
de geledē eñ gheen lichamelike spise gebesicht
en hadde eñ die al te veel heyliger waer dā
hi· eñ onspreke liker hoger plach te climmen
boven hem in die hemelsche bescouwinge· Die
heremyt seide mede dat hi noch nz en hadde
vnomen van haer doot· eñ daer om vwon-
derde hem dat hise in menigen tijden niet en
hadde gesien met hem in die godlike besou-
winge: mer sommige menschen seggen dat
hi die zake wel wiste: eñ hi seide den pelgrims
dat si te onbetaēlic plach drouich te wesē· als
yemāt van haer vrienden gestorue waer· eñ
daer om hadde si te voren heyliger geweest
dan hi· nochtā op die tijt ghinc hi haer te bo
uē in heilichedē Dese woordē warē waerach
tich geuondē in willem haer broeds doot als
voor geseit is die ōtrent die selue tijt was ge
storuē te schyedā doe die heremyt dese woor
den hadde mitten pelgrims in egiptē. Doe de
se pelgrims souden scheydē vāden heremyt

doe bat si hē vriendelikē dat si in hollant est te seyedam tot deser maget souden gaen·eñ leggen haer te voren drie vragen van sijnre weghen Die eerste soude wesen hoe menich iaer die heremyt in die woestine hadde ghe-weest Die ander vrage soude wesen hoe me-nich iaer dat hi out was doe hi reyste totter woestinē Die derde wat haer geschiet waer dat hijse in so lange tijt niet en hadde met hē gesien in die hemelsche bescouwinge Die pel grims ontfingē dese bootscap gaern eñ scei den vādē heremyte eñ quamē in hollant tot seyedam tot liedwys huys eñ seidē haer hoe dat si vanden heremyt warē gesent tot haer mit allulcke vragen Doe liedwy dese voor-screuen vraghen hoorde·seide si mer zeer on willichlick:want si hadde lieuer geslweghen ende onbekent geweest Tot die eerste vrage antwoorde si ende seide Dat hy omtrent se-uentien iaer in die woestine hadde ghe weest Tot die ander vraghe seide sy Dat hy om trent negentien iaer out was doe hy daer in ghinc· Tot die derde vraghe so antwoorde si ende seyde Dat hi reynder was van leuen dan sy Want si wort menichuoudelic belmet vander menschen gemeenscap Ende hi was vā alle menschē bescheiden eñ hi hadde slechts

gheneenscap mitten heiligen engelen· ende
daer om en wast gheen wonder dat hi haer
te bouen ghinc in hemelscher beschouwinghe
Hi plach te segghen dat die heremyt van vet
heē niet en mocht gaen noch staen: al knye
lende moeste hi sijn ruste eñ sñ nootrukte ne
mē· eñ dat die vetheit vā sñ hals plach ouer
dat colier vāt̄ rocke te hangē: Dese heilighe
man stark doemen screef M.ccc·eñ xxvi·op
tē xij·dach in october·eñ sijn ziel sach dese hei
lige maget vandē heiligen engelen voerē tot
die vroechden des ewigen leuens:

¶ Van twe prielters doot eñ vlossinge van
der hellē eñ ander pijnlike steden Ca·xxvij·

IN dat voorscreuē iaer van xxvi· wort
heer ian engel die cureyt van scyedam
menichwarf voor dese maghet gheaccuseert
van een sonde mer si en condet niet gelouen
want hi was haer vriendelic: ende zeer dien·
stachtich·eñ hi plach dagelix voor haer mis·
se te doen Nochtan om haer conscientie eñ
ander luden vrede mede te bewaren versprac
si den cureyt daer of mer hi misraectet harte
lic eñ zwoer dat hi daer geen schult toe hād
sie In die tijt wort liedwi eē reyse indē geest
wt getogen· ende sach den cureyt op een ste·
de becommert in die voorscreuen sonde met.

een persoen ẽn corts daer na quam hi weder
tot haer ẽn wort vã haer lxrelxt mer hi mis
laectet als hi eerst hadde gedaen Doe ãtwor
de liedwi ẽn seide. och lieue heer waer ō mis
laect ghi dit: op dese tijt was it op getogē ẽn
it sach u op die stede mit dese sōde lxcommert
Doe was die cureit zeer lxslaēt wāt hi wilste
wel dat hi geuāgē was: ẽn hi sprac tot haer
ende seide Die di dat heeft vã mi geopēbaert
die heeft di mede ander veel dingē geōdicht
Ẽn te hāt ghinc hi indē boemgaert ẽn screy-
de zeer Niet lāge daer na quam hi weder tot
haer ẽn louede haer dat hi hem volcomelikē
daer in soude beteren Doe antwoorde lied
wy ẽn seide hem te voren drie ok vier groete
sonden die hi niet en mocht misdaēdē. ẽn riet
hem dat hi daer warachtelic ok soude biechtē
ende penitencie daer voor soude doē. Doe die
cureyt dat hadde ghedaen ẽn ōtrent viij. we
ken pēnitēcie hadde gedaen Doe wort hi ziec
van die epedimie ẽn hi liedwys raet wort hi
eerst gemonicht eñ na geolijst. ẽn aldus stark
hi op ōser lieuer mouwē geboertē auōt Indē
naestē nacht ok binnen drie dagen wort lied
wi vādē engel gods geuoert tot veel pñlike
steden ende si maechde hem waer die cureits
siele was: Die engel wijsde haer eē putte die

alsa suaerlic was dat si meende dattet de hel le hadde geweest·mer die enghel seide dattet die helle niet en was Mer hi was alre naest die helle:en daer ware in ziele daermen niet of en wist of si behoude soude wesen of verdoemt Bi desen putte sach liedwi des cureits engel:en scheen zeer rouwich te wese ·o dat hi niet en wist of die ziel die hi plach te regie ren soude behoude wesen of verdoemt Doe dit liedwy van haren engel hadde vernome doe hadde si groot medeliden mit die ziel:en begeerde dese te sien Doe liet die engel dien putte op doen en die ziele quam bouen alsoe zeer barnende·als oft geweest hadde een ge gloyet yser en riep tot liedwi en seide O lie ue moeder liedwi: o alre reynste spiegel der godheit laet mi in u spiegele Doe dese magz dese ziel aldus inde geest sach ·hadde si o haer lijf dat int bedde lach een hare bant :en van groter verwaernisse die haer geest otsinc doe si des cureyts pine sach·brac en berstede den haren bant niet in sinen cnopen mer op een heel stede En si halp die selue ziele wt de put te tot dat gemeen vegenier en tot die stede o penitencien En op die selue tijt sach si ee an der stede bouen alle die ander ouspreke licker suaerlic was·en die was gemuert mz ee ho

ge zwarte muere · eñ die engel seide dat dz die helle was In welke stede hoorde si also groet geroepen eñ hulen der duvelen eñ der vdoē der menschē Dat geroepen ende dat gerukte was also groot dat al dat gerukt dat men in die werelt soude mogen visierē dien gerukte niet en soude mogen gheliken In voorledē tiden hadde te scyedam geweest een priester gehetē heer pieter die zeer warentlic was vā leuen · mer daer na vwandelde hi sijn leuen eñ hi hadde veel vrientscap mit ō maget liedwy eñ in diē staet stark hi Doe hi ōtrent xij · iaer doot hadde geweest wort si vanden heyligen engel gevoert tot die pñsliche steden: · eñ si hoorde des priesters ziel zeer iammerliken kermen wt eenen put · daer si zeer of was vwonderende Doe magede haer die engel of si wat woude lidē om die ziele te vlossen · eñ si seide dat si daer toe bereit was Doe wijsde haer die engel een sluse eñ daer was voor eē ryuier van alsoe veel leelijē waters · alsmen onō alle die wateren vander warelt niet en soude mogen vinden: ende dat leelike water scheen te loopen doer die sluse Ende doer die sluyse hiet die engel die maget liedwy gaen om die ziele te verlossen vander groter pine Doe si dit sach ende hoorde · was si zeer clein

moedich·maer die enghel sterctese ende halp haer dat si daer doer quā·esi te hant sach sy des priesters ziele also wit als een zwaē vlie gen vten putte bouen in die lucht·esi weder dalen in een konteyn·esi daer wort si in ver toelt vanden brant die si hadde gheleden·esi aldus vloech si tot die molike stedē: Doe dese maget wt desen visioen weē tot haer seluen quā doe wort si geuonden in alsoe grotē zwe te of si lichamelike grotē arbeyt hadde ghe daen Van een cokker van ouderscye esi anderen doden: Ca·xxviij·

IN dat dorp vā ouderscye was een col· ter gheheten boudewijn vandē velde esi die wort ziec̄k ende stark Doemen screef M: CCCC·esi xxvi op sinte pouwels bekeringe dach Des nachts optē seluē nacht wort lied wy indē geest geuoert tot enen berch daer si beneden biden berch sach staen een man die si niet en kēde Die gaerne hadde geweest op ten berch·mer vā cranchedē en mocht hi niet op climmen esi hi bat liedwy dat si hē wilde op dragen Mer si voeldē also zwaer op haer scouderē doe si hē op dragen woude ·dz si des morgens wort van heer ian wouters zoē ha ren biechtuader geuonden also zeer suchtēde of si groten arbeit hadde gedaen Doe dz heer

ian sach wagede hi wat haer lettede dat si al
so suchtede Si antwoorde eñ seide·dat si be-
nedē een berch hadde geweest eñ hadde geuō
den een mā gehetē boudewijn vādē velde en
de dien hadde si gedragen optē berch eñ daer
of was si also zeer of vmoyet dat si haer sel
uē qualic liden mocht Heer ian wort hier of
zeer ōwondert eñ nae .ij. dagen quā hi te ou
derseye·eñ wagede naden cotter die hi wel te
kennede eñ wel wilte dat hi boudewijn hiete
eñ vernam dat hi hietede boudewijn vandē
velde·eñ dat hi op sinte pouwels nacht ghe
storuen was Op een ander tijt sach si inden
gheest bi enen berch menigerhande menschē
dwalen·sommige beneden sommighe hoger
sommige noch hoger ·die gaerne hadden ge
weest opten berch· mer si en conden niet op
climmen:·ende si en mochten nyemāt hebbē
die hem mochten helpen op te climmē·Voor
grote hoechtiden wort liedwy menichwarf
gheuoert tot die pijnlike steden daer die zielē
haer veghenier leden ·Ende als si weder tot
haer seluen quam·soe plach si die quarteyne
also herteliken te liden Ende die baermher-
tichevt gods plach si met veel screpens an te
bidden voor die zielē·also dat si op die hoech
tiden van die zielen verlossinghe alsoe zeere

plach blide te wesē dat si haer seluē in moetch dē niet en conde begripē Op dē ser zielē allende plach si also zeer te screyen dat haer naetuerlike tranē in haer plagē te vergaen ende daer plagē na te volgē bloedige tranen· eñ die plach heer iā wouters zoen haer ofelloer ok te scrappen vā haer wāgē eñ te vergaderen in een sacxkin·eñ doe si doot was leyde hise onō haer hoofd in dat bloc·als si begeert hadde voor haer doot Hoe optē heyligen kersnacht haer borstē waren vervollet mit melc: Cap:xxix·

Opemē screef·M·ccc·eñ xxviij·verbrā de dat meeste deel van seyedamme by nachte nae sinte fredericus hoechtijt met die kerche eñ dz susterhuys·eñ daer quā tot liedwy een eerbaer wedue gehetē katerijn·ende wilde mz haer wonē Daer voor doemē screef M·ccc·eñ xxviij:niet lāge voor dē heiligben kersdach quā dese selue weduwe tot liedwy eñ seide dattet haer vā gods wegē was geopenbaert dat haer maechdelike borstē soudē opten naesten toecomendē heiligē kersnacht vervolt worden mit melc·eñ dat si katerinē die melc soude latē sugē Doe liedwy dit hoorde was si zeere verscaemt·wāt si hadde lieuer dattet vholen hadde gebleuen·eñ daer ō be-

gonde si als si best conde dat te missaekē Mer
katherijn vlpnacle naerstelijc weder om ende
hiet haer dat sijt niet en soude missakē want
het was haer vā gods wegē getōdicht· also
dat liedwy vā katherinē wort ūwonnen esi
hiet haer dz si haer soudē bereidē tot also gro
ter gracien gods esi wachten die tijt die haer
was geopēbaert Die weduwe katerijn die scic
kede haer daer toe als liedwi geraden hadde
Daer na opten heiligen kersnacht wort lied
wy getogen tot eē wonēlijke stede·daer wa
ren vergadert ontallike maechdē daer si me
de een of was·esi si stondē in die tegenwoor-
dicheit onser lieuer mouwē esi magz maria
der moeder gods Esi eē ygelic vāden maech
den hadden een enghel die bi hem stont·ende
dienden als een camerlinc Esi doe die stont
ende die tijt nakede dat onse lieue here gebo
ren wort doe sach liedwy haer selues borstē
ende der anderē maechdē: borsten· op hestē
vā melc·Esi als die heylige engel seyde·een
yghelijc vanden maechden hadde alsoe veel
melcx als onse lieue mouwe maria die moe
der gods hadde in haer heilige maechdelike
borstē doe ōse lieue heer geborē wort tot een
teyken dat die maechden bequaeme waeren

onsē lieuen heer te soeken · Daer was alsoe
grote noechden dattet noch oghe ghesien en
mocht · noch ore horen · noch herte ouerdenc
ken · noch tonge spreken noch penne screuen
Doe dit aldus geschiede · doe quā katherijn eñ
vermaende liedwy vā die voorseide belokte
eñ liedwy week haer borsten mit harē hādē
eñ hiet katerijn dat si haer mōt daer an sou
de setten · eñ suken als si best mochte · Doe dz
katerijn hadde gedaē · eñ niet dā drie reysen
haer borsten getogē vā die maechdelike melc
die si daer wt soet · doe was si alsoe zeer ver
sadet · dat si wel veel daghen soude moghen
hebben geweest sonder lichamelike spise

Van die cypressen roede die haer die en
gel brocht wten paradys Cap · xxx ·

Dese maghet liedwy hadde een henpen
stoppel : daer si in haer nootsake mede
plach op te doen ende toe te sluten haer go-
dijn of an die want mede te cloppē als si eni
ger menschē hulpe te doen hadde · Dese roede
telichde si menich iaer tot die tijt toe dz sciedā
vbrande · Indē iare M cccc : eñ xxviij · Op die
selue tijt warē haer buerē zeer mit haer bega
en · wāt die brant naecte haer huys also zeer
dat si hadde gemeēt dat liedwi mit harē huy
se soude hebbē vbrant Eñ daer om sloegen si

die planckē vāō wāt daer si lach ō haer daer
wt te trecke oft noot hadde geweest ēn hin
gē daer voor een cleet ō haer oge mede te be
scutte voor dat natuerlike licht Mer onse lie
ue heer vleendet dat die brāt vwonnē wort
ēn doe cloegē si die planckē wedē an die wāt
ēn sondlinge ō dat liedwys oge dat licht nz
en mochte lide sondē bloede · ēn mit dese becō
mernisse verloes si die hēpē stoppel die si tot
die tijt toe hadde gelesicht Daer na des nach
tes na sinte marie magdalenen dach was si
also zeer lezwaert vā groter hette · dz si anxt
hadde dat si soude hebbē verstoort · ēn daer
ō was si zeer verstoort in haer seluen: want
si socht haer roede · mer si en vantse niet: ēn
si en hadde nyemāt die die gordijn mocht op
doē Te hāts was die engel gods bi haer · ēn
troestele ēn seide haer dz si mitter hulpē gods
wel lichtelic een ander leter roede soude ver
crigen ēn corts daer na ōtrent drie vren nae
midōnacht geuoelde si dat die engel dwaers
op haer borst een hout leide · ēn also seide hi
van daer · Doe nam si dat hout · ēn wantet
zeer ōekken was ēn zwaer · vlnade sijt: ende
seide · nv lē ic wel vcupst: Mer si bat heer ian
haeren biechtuader dat hi dat hout soude la
ten minren ende hi ginc eerst tot eenē cuper

eñ daer nae tot een timmerman · eñ liet dat
hout scauen na een manier van eenre ellen
Eñ doemen scauede Vnamen si andē roech
eñ an die geele verwe dattet cypressen was
Doe dat liedwy vernā doe was si zeer droe-
uich · dat sijt hadde laten minren Doe vraech
de haer heer ian hoe si dat hout gecregē had
de · eñ wat houte dattet waer Si antwoorde
eñ seide hoe dat haer die engel hadde gegeuē
mer si en wist nz waer ok dattet waer Daer
na op sinte cyriacus dach wort si vandē engel
geuoert in dat paradys eñ hi wisde haer bi
nē die eerste poort eē riuier · eñ op die riuier
eē cypressen boē · eñ in die boē een stede daer
hi dat hout ok hadde gescoert · eñ sprekende
eñ seide · siet hier ok is dat hout dat ghi hebt vi
smaet Doe si weder quam tot haer seluē · sey
de si heer ian dat sijt vanden enghel hadde vi
nomē: eñ si was droeuich dat sijt hadde latē
Vminren Van enen schonē rans die si
uit haer brocht uten ewigen leuē Ca · xxxi ·

IN dit selue iaer van xxxiij · bat si op e
nen heyligen dach heer ian haren cō-
fessoer: eñ claes harē neue dat si een
wisltijts uten huse soudē gaen · eñ laten haer
alleen · wāt si woelde haer op die tijt geschicket
tot sonderlinge gracie te ontfangen Doe gin

gen si ssamen wt·mer heer ian quam wederr
heimelic ende ghinc bi haer in die camer sitten
ende woude onderssoeken wat haer soude ge
schien Hieren tusschē tereide haer liedwi tot
die gracie te ontfāgen ende die enghel quā om
trent een vre na middage bi haer ende vloech
in haer tetstede·mer hi en genaecte haer niet
meer Doe wort si zeer verstoort ende began te
screyen·ende wagehde hē ok hi haer niet meer
en mochte genaken·om haer enige misdaet
Die engel antwoorde ende seide: dattet nz om
haer misdaet en waer: mer om des geens te
genwoordichz die bi haer sat ende aldus sceide
hi van daer·doe wort si alsso droeuich·dat si
daer om een wijl tijts niet en wort wt haer
selue getogen Doe heer iā haer hoorde screy
en doe stont hi op·ende seide dat hi daer waer
ende daer om wort si noch droeuiger: dā ofte
een ander hadde geweest·want si hadde me
nichwarf haer heymelicheden hem geopen-
baert·:op dat hi sonder onderssoecken te bet
soude geloeuen die gracie gods die met haer
wrochte Daer na doe si van die verstoringe
ende onmeden verlicht was wort si vanden
heyligen enghel eerst gheuoert totten vege-
uiere ende daer sach si onder ander veel zie-
len mede sommige van haren vrienden·ende

magen zeer grote pine liden Om die verlos-
singe geuoelde si namaels groote pine in ha
ren lichaem Daer na wort si voort op geto
gen om te beschouwen die woerdhe des eewi
gen leuens·en si sach die choren der prophe-
ten en martelaren:der confessoren ende der
maechden·en die troestense mit troostelicke
woorden om te lide verduldelic·al wat haer
toe mocht comen:en si seide·wat sceltet nu
den gene die hier sijn·dat si inder werelt veel
ongemacs hebbe geleden Doe qua onse lieue
vrouwe maria tot haer mit grote claerheyt
en maechde haer vriendelic ende seide Waer
om lieue dochter sy dy hier aldus ghecomen
mit bloten hoofde Doe antwoerde liedwi en
de seide·och lieue moeder gods·dit is mijns
heeren wille·en aldus heeft mi hier mijn be
hoed gebracht Onder and veel vriendelicker
woorde die onse vrouwe mit haer hadde·doe
si weder totte lichae soude come seide ose lie
ue vrouwe tot haer·lieue dochter hebdi di ve
duldelic in dy liden wat het sal di grotelic ge
loent worde int ewige leue En os lieue vrou
we seide tot haer·wildi nv ee rase hebbe op v
hoeft·doe atwoerde liedwi en seide ic mach
hier gee wil hebbe doe sach si op haer egel en
die egel ocsterde dv si ee ras hebbe sou o dv si

haer seluē al geheel ouer gaf Eñ doe settede
ōse lieue mouwe eē scoē rāse op haer hooft·
eñ seide ontfāt dese rāse op dñ hooft die nz
dan vij·wen en sal wesē op aertrijc eñ geef
se dinen biechtuader in sīre hant·: eñ segget
hē dat hi gelouich si der gratiē gods eñ dat hi
die rāse sette op mīs beeldē hooft in die ker
kehier na quā liedwi tot haer seluē eñ loue
de eñ danete grotelic onsen lieuen heer voor
die gracie die si hadde ontfaen eñ daer stac si
haer hant wt op haer hooft onuerlienlic eñ
haelde daer of die ranse ·eñ docht dattet me
de in haer lichamelic was geschiet dat in die
bouē natuer like belcouwinge van onser lie
uer mouwen was gedaen· Dese ranse was
gheel eñ gecroket eñ zeer wel ruikēde ende si
hilten bi haer meer dan ses mē lanc·· eñ doe
liet si tot haer comen heer ian haer biechtua
der eñ seide tot hē·ic heb geweeft tot eē gro·
te hoechtijt eñ feeste:·eñ onse lieue mouwe
heeft mi dese ranse gegeuē dat ickē ter aerdē
soude brengen eñ die niet dan vij·mē en sal
wesen op aertrijc·eñ si heeft mi bevolē dz ic
v leggen soude dz ghi gelouich sout wesē der
gracien gods Doe gaf si hem den ranse·ende
hiet hem dat hi in die kercke soude gaen· eñ
setten dē rāse op onser lieuer mouwē beeldes

hoōkt·eñ wijsde hē opt grote choer een lad-
der daer hi mede soude climmen tot dat tzelt
Mit desē teiken ginc heer iā tot die coster eñ
die coster ontsloet hem die here: eñ heer ian
vant die ladder eñ moechse tot die stede daer
dat tzelt stont Eñ doe hi began op te climen
maechde hē de coster wat hi daer wilde doen
Doe antwoorde heer ian wedē eñ seide Op de
se tijt en moget gi niet weten wat ic doe mer
god macht geuen dat ghijt namaels moghet
weten eñ vernemen Doe heer ian dē ranse
op des tzeldes hooft hadde gelet: eñ de ladder
tot haer stede weder gelet hadde eñ sijn ghe-
bet gesprokē hadde· eer hi wt die kercke was
gecomē so wort dese ranse vāden engel we
der gebracht daer hi haer gegeuē was: eñ dz
wort liedwy gheopēbaert· eñ si leidet voort
katherinē ō voorscreuen wedue Dit viſioē
eñ dese gracie had si doemē screef M·ccc·en
xxviij·des nachtes doe die octaeue van sinte
martijns dach quā In dit selue iaer op sinte
nyclaes auōt sach si in dat paradys eē schoē
palboom vol schoēre dattelē eñ die dattelen
screnen also schoen eñ so claer oft cristal had
de geweest: Hoe dat si op een asschel
woensdach vanden enghel· ontfinc heylige
asschē

Cap:xxxij·

Opten asschel woēsdach plach dese maget na die maniere vāder heyliger kerken te ontfangen die heilige asschen vā heeren aan haer biechtuaders handen die hi te voren uter kerchen plach te haelen Op een tyt op die voorscreuē woensdach maechde haer here aan· of hi niet en woude brengen heilighe asschen · Si antwoorde ende seide het mach goet wesen dat ghi wat brenget·mer die here heeft mi voersien mit heilige asschen Eñ si opēbaerde hē·hoe dat die heilige enghel daer hadde geweest·eñ hadde haer mitten heyligē asschen geteikent·eñ op dat hi dat te bet soude geloue·nam si sinē vinger eñ leidse op haer voorhoeft dat hi die asschen soude tastē·eñ si hengedet dat hi sijn voerhoeft soude leggen op haer voorhoeft·eñ also dese lachtich wordē der gracien gods. die si daer mede hadde ontfangen Aan haeren aelmissen eñ der heiliger woechdē in dat aertsche paradys

Capittel·xxxiij·

De aelmissen die dese maghet plach te ontfanghen gaf sijt voort also milde lic dē armē dz si dat mit vliegēde hertē scheen te doen Al wat si hebbē mochte dat plach sy te senden den armen · Als broot Ende vleys ende sale eñ gebraden visschen ·eñ bier met

een canne die haer moeder haer hadde gelaten · en wat ons lieue heer haer anders hadde gelaten en verleent En als si dat hadde ghesent so plach si onsen here deuotelic te bidde en te danke dat hi haer wat hadde verleent totter armen behoef En als si gevoert wort in dat paradys so sach si menichwerf bereyden en setten costelike tafelen en decken mit groene siden tafelakenen en da haer aelmisselen op die tafelen te setten : recht of si vande hemel neder hadde ghecomen ende niet verminren mer vermeere Dat bier dat si in aerden of in steene cannen plach te sende den armen · dat sach si daer in cristale canne voort setten mitten gebraden vischen die si voor pternellen haere nichten ziele ouer drie ok · iiij iaer hadde gegeuen · dit sach si omtrent drie ok vier iaer voor haere doot Si sach mede hoe die heylighen die daer waren als een coninclic gesin van hemelrike stadelike quamen gaen de tot die tafelen · ok si daer souden hebbe ghegeten · en ghingen daer aen sitten verscheyde een yghelic na sinen staet te same als prieteren te same en voort die ander na haeren staet Biwylen sach si haer selues bi die heyligen staen dienen Biwyle daer bi sitten : ende mede te eten en te drincke en die heiligben o

sprekelijke vbliden om die minne die si hem
hadde bewiset: Als si op die tafele nzen sach
vā haer aelmissen soe was si zeer beschaemt-
recht of eē ygelic sī prouen toe had gebrocht
eñ si niet Eñ daer o als si weder tot haer sel
uen quā. so plach si om haer aelmissē glorie
te verbliden die si daer hadde gesien Eñ om
te bwinnen die scaemte die si daer hadde ge
leē so plach si alle dage meer aelmissen te ge
uen Bouwplen plach haer die engel in eē hey
melike stede haer gerechten van spise eñ vā
drācke te scinckē Bi plach te segghen dat die
pitancien daer si alle mede verladet wozden
waer onsprekelic eñ dat waer een hemelsch
eñ een godlic licht daer si ok verladet wordē
een ygelic na sinē staet Bi seide dat dat aert-
sche paradys drie poortē heeft eñ dat binnē
die twee poorten wel plegen te comē sommi
ge mēschē die nochtā wel weder ōme keerdē
mer binnē die derde en mocht nyemāt weder
omme keren die daer in quā die moste daer
ewelic in bliuen In dese derde poorte was si
eens getomē. mer haer oude vadē ian pieters
zoen stietse daer weder wtende dat nā si zeer
zwaer hadē. wāt si hadde gehoept dz hise daer
in soude hebben gelatē: mer hi trouwese vrie
delic ende seide dat haer tijt noch niet en was

gecomen dat si daer soude in gaen ende bliuen
Wāt si moste meer vruchten doen mit hulpe
like gebede· ende lide voor de genen die noch in
pine ware die hē seluē niet en mochten helpē
Op der heiliger hoechtiden woert si meer ghe
togen dā op and tide tot die tecouwinge der
glorien·menigerhāde heyligē·als martelarē
of maechden of ander heiligen·Biwylen als
si was int aertsche paradys sach si sinte au-
gustijn sinte iheronimū gregoriū ābrosiū·eñ
sinte franciscū·eñ and meniger āde heiligen
wt die hemelsche glorie·als vā een heymelic
palaes neder dalen tot haer te spreken omtrēt
iij·of·iiij·iaer voor haer doot Op die hoech-
tijt vā sinte pouwels tekeringe sach si dē sel
uen apostel in onsprekelike glorie gecleet mz
een alte costelijkē mantel die gewrocht was
vā goude eñ costelike gesteente·eñ die schek
te welē alsoe stijf datmē hem niet en mochte
voudē vā groter stijfken Van die steen
die si een wyltijts voor haer doot tot haere
doot toe leet Cap·xxxiij:

Hier na doemē screef·M·ccc·eñ xxxiij·
tōtrent die hoechtijt vā ōser lieuer vrou
wē purificatie creech si in haer lijf een steen ū
trent also groot als eē duuē ey eñ daer woert
si alsо zeer of gequelt dat si biwilen in eenre

mē twee of drie reysē lach als doot dat si niz
en mocht sprekē alsoe dat si plach te leggē dz
si daer of soude sterue Die pine die si leet vā
dē steen die was also groot dat si die mit gro
ter tnerlinge haere tandē qualic mocht ouer
liden sonder onuerduldige woorden·eñ als si
ouer was so en mocht si niet wel sprekē·Op
die tijt plach si also selden die godlike cōsola
cien te ontfangen dat si heer iā wouters zoē
haer biechtuader·plach al screyēde te clagen·
dat onse lieue heer haer vergeten hadde

Van heer ian haers biechtuades eñ bou-
dewijns haers neuen coorsten Ca·xxxv

Dese maget liedwy hadde een neefkijn
dat haer broeders zoen was ghehieten
boudewijn van xij·iaren die haer dagelix te
dienen plach:eñ dat sach menichwaerf van
haer veel wonders Eñ om dattet te bet sou
de gedencken der dingen die bi haer geschie-
den·so verwarf si den voorscreuen kinde eē
ziette in deser manieren Dit kint boudewijn
hadde een kannekijn·daert wt plach te drinc
ken·eñ omtrent die hoechtijt van onser lie-
uer vrouwen gheboorten·hiet dese maghet
liedwy dat kint boudewijn dat kanneken ē
trent half vol dūnebiers haelē·eñ hiet des a
vōts bi haer bestede setten·eñ dz wort also ge

daē · Des anderē dages wo liet si dat kint die
kanne weder nemē eñ drincken Doe nā dat
kint die cāne eñ woude drinckē · eñ vāt daer
in eenrehāde dranc recht als vā caneel · ende
vā ander welrukēde crudē gemaect Eñ doet
daer ok wel hadde gedrōckē te hāts opten sel
nē dach begant te queleu vādē corts ōtrent si
te martijs dach na alre heiligen hoechtijt In
dē iare vā xxxij · Veel ander menschen dronc
ken vāde seluē dranc mer si en wordē daer ok
niet ziec · In dese selue kāne wort menigerā
de nat gegotē eē weke lanc · eñ al hadden sy
smaeke als die eerste drāc · mer nyemant en
wort daer ok ziec Doe dat kint vlokt was vā
die corts · doe wort heer iā wouters zoē haer
biechtuad ziec vādē quarteyn · eñ die plach hi
te lidē des seluē dages · als liedwi haer cortse
hadde · Op die selue tijt woēde mit haer heer
iā haer biechtuads sulter gehetē selye · eñ die
maechde liedwi · hoe lange dat haer broeders
cortsen dueren Doe ātwoordē liedwi eñ sey
de tot grote vastelauōt toe eñ dat geschiede al
so · wāt hi wort op die tijt gesōt eñ vry vādē
coortse Vā die godlike soeticheit die eē
prior bi haer voelde · vāder prophetie haerre

Ese maget wist haer doot Ca · xxxvi
doot te vorē lāge tijt als menich mēsce

an haerē woordē wel hadde vnomē wāt int
selue iaer vā xxxiij: des saterdages voor qui-
quagesima op sinte peters auōt: quā tot haer
eē prior ō sōmige zakē die si te samē haddē te
vtallē Des anderē dages dz was des sōnēda
ges moe-riet heer iā haer cōfessoer dē prior
dat hi in haer camer soude gaē: woude hi eni
ge sonderlinge gracie bi haer vnemē Doe die
prior in haer camer quā gevoelde hi zeer goe
dē soetē roeke die si mit haer hadde gebrocht
vanden hemelsche prielen: recht of daer wel
rukende cruden bi haer in die camer hadden
gelegen doe si mitten prior hadde gesproken
vā die zakē daer hi om gecomē was dat si hē
dat hi ō die selue zake in die paesch heilich da
gen soude weder comē eñ voor haer bidden
waer dat zake dat hi haer daer dā niet en vō
de: wt welcke woorde machmē vlitaē: dz si dz
seyde van haerre doot: Onder menigerhan
de genoechlike dingē die dese heilige maghet
in dz aertsche paradys plach te lien Sōmige
iarē sach si voor haer doot twee of drie reisē
des iaers eē roosboē die eerst zeer clein was
mer in voort gaenden tijden wyes hi altoes
wider ende hoger opwaert: eñ daer plach si
onder te rusten: Van delen boom leide haer
die engel dat hi haer kreit waer vā onsē lie

uen here·eñ dat si niet eer en soude sterue dā
als die boem waer vol wassen eñ alle sijne
rosen ripe Dit vernam vā haer heer ian wou
ters zone haer brechtuader ·eñ die weduwe
haterijn daer of geseit is Daer na vraghede
haterijn menichwarf: of die boem noch niet
en was volwassē: eñ si antwoorde gemeen
lic·dat hē noch veel brac Mer ōtrēt iij·maen
dē voor haer doot seide si dat haer docht dat
hi volwassen was·eñ die rose al ripe eñ op
gelopē warē·eñ daer ō hoepte si in dit leuen
niet lange en soude bliuen eñ dat geschiede al
so als si seide Van die gracie die si hadde
optē heyligen paesnacht eñ vanō prophecie
haere doot Cap·xxxvij·
Aer na optē heiligē paesnacht ōtrent·iij
uren na middernacht·quā heer ian wouters
zoen in haer camer·eñ vā haren woordē eñ
naden rokē haerre handē vernam hi dat sy
versocht hadde gheweest vanden heyligen
engel Want hi voelde also grotē soeten roe
ke bi haer·als of si gesalft hadde geweest mz
menigerhande costelike crudē Doe antwoer
de si ende seide dat si groote gracie hadde ont
fangen van onsen lieuen heer mer haer wa
ren nakende grote pinen die si in die heilige
daghen soude liden: Si seide mede dat si op

die heylige nachte hadde inde hemel hore sin
gen Alleluya: en si hoepte dat si mitte hemel
sche borgers corts dat selue alleluya mz gro
ter moechde soude singen · en dat sy verlicht
soude worde van hare pinen · als die heylige
dagen waren gelede · Wt dese woorde mach
men trechē · dat si dat seide vā haere doot al
en noede si die doot niet Pochtās seide si op
te heyligen paesdach: en des manēdages · en
des dinxdages dat die pine die si leet en sou-
de niet lange dueren allt oer ghesciede

Van haere doot · Capittel xxxviij ·

DEs dinxdages des morgens vroe bat si
heer ian voorscreue: dat noch hi noch
nyemant anders die haer liet hadde vande
dage tot haer en soude comen: ende dat wort
also gedaen · wt ghenomen boudewijn haer
neefkijn die haer alden dach diende Van die
seuende ure des morghens tot omtrent dye
vierde ure na middage: coorde si totten mon
de ōtrent twintich reysen veel vuylnisse die
groen was en boudewijn haer neue ontfinc
dat in een teste en droecht wt · Heer iā plach
te seggen dat hise vier of vijf iaer voor haer
doot hadde onsen lieue heere horen bidden
dz geen mēsche en soude wetē vā harē sterue

Eñ dat hi haer ziettē soude vertheerren ende
haer leuē corten·eñ haer doot soude geringe
ten eynde makē·eñ dz geschiede also Wāt op
den voorscreuē dinxdach na middage doe al
haer huysgesin vā haer was leet si also gro
te pine vā dat corē dat si boude wīj haer neek
kisn mit zwaren kermē eñ suchten toe sprac
eñ seide Oth lieue kint ok minn heer wilt hoe
dat ic ben bel waert Doe was dat kint zeer v
stoort·eñ vragede haer ok hi heer ian woude
haelē tot haer: eñ te hant began si wedē te co
ren·eñ doe leet si also grote last in haer kele·
wāt si en conde die mynisse niet ouer geuē
alsoe dat si began te roetelen ·ok si soude heb
bē vlmoert·Doe dit kint dat sach liept te hāt
eñ boetscaptet al screyēde heer ian eñ dē an
deren die bi hem waren :eñ die quamen alle
screyende an lopen·eñ vondēse in haer wt·
terste Doe nam heer iā haer hant eñ begeer
dē dat si hem een teykē soude doen·ok si wou
de geslijt welē ok dat si noch leefde·mer wāt
si hē geen teyken en dede noch nz en ātwoor
de·soe ontstac hi een lantarene eñ belochtet
vā achter haer hoofd ok si geleekt hadde wāt
hi meēde dat si noch leefde eñ daer ō en sou
de si dat licht der kaersen niet hebbē mogen
aenzien eñ te hants so vant hise doot Dan

haer leste sprekē tot haere doot toe · en soude mē nauwe twee of drie Miserere mei de? ge lesē hebbē Si starf int iaer ons herē M · ccc · en xxxiij · optē xiij · dach in april des dinxdages naden heiligen paeschdach · doe si xxxviij iaer gelēt hadde in haerre zieken: en meer dā twee maendē · doen si out was lij · iaren · in dat beghin van haer vier en vijftichsten iare ¶ Hoe haer armen warē gevondē nae haerre doot ¶ Cap: xxxix ·

Doe dese maget doot was wordē wonderlike dingen bi haer gevonden · wāt als voorgheseit is haer rechterē arme was bicante al of gelosset vā haer scoud en alsoe doot dat si hem niet en mochte roeren Daer na quā tot sciedam een meester en die bwandelde haer dat ongemac dat si hadde in die vergaderinge an haer scouder: om eē ander zeer dat si ontfinc · tusschen den elleboge en die hant vanden seluen rechteren arm · al so dat si een wijl tijts den arm roeren mocht te · mer mit also grotē arbeit haere luchteren arm dattz haer bdrietelic was Si plach noch tan te leggen: dat si hoepte dat sy noch voor haerre doot mit leiden wt gerechten armen onsen lieuē heere danckten ende louen soude en dz scheen na haer doot dat sijt voor haer

re doot hadde gedaen·Wāt doe si doot was
worde̅ leyde haer arme̅ bicāts mit toe geloke̅
hande̅ e̅n vingeren bi haer borste geuonden
die rechter arm mit haere rechter hāt aē die
rechter side vā haere borste̅ ·e̅n die luchteren
arm mit haerre hāt aen die luchter side van
haere borsten:e̅n beyde̅ haer handen e̅n vin
geren waren luttel inwaerts getrommet

Van haer lesten haren bant Ca:xl·

Hi̅t voor geseyt is in dat negende capit
tel dese maget hadde o̅trent dertich iae
ren voor haer doot altoes een hare̅ bāt om
haer lijf de̅ ene̅ an de̅ andren Do̅ leste̅ van de
sen hadde haer gecokt heer iā voorscreue̅·e̅n
si hadde̅ o̅trent iij·iaer lāc o̅ haer lijf tot haer
re doot toe E̅n doe si doot was e̅n me̅se clee
den soude te grauē· doe vāt die selue heer iā
de̅ bāt leggen bi haer scoudre̅ e̅n gelosset vā
haer lijf·mer al heel in linen knope̅ Hoe
dat dese maget gecleet was Ca·xli·

Si hadde lāghe voor haer doot heer ian
voorscreue̅ ghebede̅ dat hi te hants nae
haerre doot haer lichae̅ soude laten cleeden
e̅n begrauen na die manier die si hem hadde
gewijst Dit hadde heer ian gaerne ghedaen
mer die here̅ vāo̅ stede gebode̅ he̅· e̅n die met
he̅ woenden op lijf e̅n goet dat si dat lichae̅

soudē latē leggē. eñ dat niet roerē wāder stede Eñ alde bleef dz lichaē leggē tot des woēs dages toe des morgēs · eñ doe wortet gecleet eñ in een houtē kiste geleit eñ op die selue stede daert gelegē hadde wedē gelet Si is geclee det als die custerē wāder derē oerlē in eē wol lē roc: eñ gegordet mz eē harē bāt als ñ plach leuēde te ligē aen haer lijf eñ ñ heeft op ha re hooft eē krācinē hoet · daer op staet gescre uē die gloriose naē ihūs eñ maria · eñ veel her ten gemaelt die doer scotē sijn mit stralē · eñ ō der haer hooft leget eē sacxken mit bloedige tranē die ñ plach rolē te nomē · eñ plach die te screyē als ñ mz meer en mochte natuerlike eñ waterige tranē screyē Hoe schoē dat haer lichaē was na haer doot: Ca · xlij ·

Al hadde voorgeseit dz ñ als andē mēschē soude sterue mz grote pine eñ dz in haer sterue gheē miraculē en soudē gesciē eñ dz ge sciede eē deels also Mer aē haer lichaē nāmēt eē groot wondē wāt in haer ansichē en moch mē gheē doot vinde sien Mer hz had een scone witte blēdēde vlue · eñ glinsterde also ertame like schoē als oft hadde geweest bestrekē met oly of met vernis also dattet gheen gemeen sterfelicx of doot mensches aensicht en scheē te wesē: Mer ñ hadde een gelikenisse van eē

glorificeerts mēlches lichaē Eñ die genē die dit sagen leidē dat si nye also schonē wrelt en hadde gesien · eñ daer ō en condē si dat nz ge noech aenliē · Dae die selue maniere was al haer lichaē wtamelic wit eñ blēkēde als haer aensicht · eñ het was also wtamelic vollinich eñ geheel in alle ledē ok si geen ziectē ok quet singē ok wōdē en hadde gehadt wt genomen die wonden ok quetsinge die si hadde in harē rechteren arm : eñ een van die wondē die sy vanden picaerden hadde ontfanghen : eñ op die stede schenē te welē cleyne litteikenē · als siden draden Heer ian voorscreuē hadde iij · susteren die mit anderē eerlikē personē dat heilige lichaē wwaerdē · eñ die warē daer ok alsoe verstadet · dat si vā die tijt dat si was ge storuen tot dat si begrauen wort geen begeer te en hadden te eten noch te drincken noch te slapen Van dat verloet dat tot haer lichaem gheschiede Cap : xliij ·

Alle die tijt dat dit heylige lichaē bouē d aerden was bi daghe eñ bi nachte soe was daer veel vloedēs vā veel menschē die daer quamē wt veel stedē eñ dorpē wt hollāt eñ zeelāt : eñ dz volc was so veel dzmē nz en weet hoe veel dusēt datē mochte comē : daer quamē mede bidēdēs vā iij · ok iiij · iarē ō te liē

dat heilige lichaem ende wāt si cleyn wake est
daerō ouer die mēschē nz en mochtē sien soe
riepē si eñ seidē Sel ic dese maget nz sien daer
ic ō te sīē kē gecomē vā rotterdā Doe wordē
si vādē genē die daer bi stondē op geheuē ende
als si dat lichaem haddē gesien so ghingen si
nz wittebroot blidelic wedē thuys Daer was
een andō wijf die had in haer armē eē kint dz
out was eē iaer eñ iij·maēdē eñ dat kint ley
de sīn handē tsamē: eñ keerde sīn aensicht also
eerlic tottē lichaem ende sach dat also deuo-
telic aen·dat de gene die dat lichaē kewaerdē
daer of zeer Bwonderden eñ wordē screiēde

Van haer begrauinge· ¶ Ca xliij·

DAer nae des vrydages na die heylighe
daghen doe die hoechmisse was gesun
ghen wort si begrauen omtrent die xij·uren
opten middage·aen die zuytside vanden kerc
houe vā sinte Iaen baptisten kercke te scyedā
in een op gemetselt graf van steen Dat bloc
en is niet op die aerde gelet noch met aerde
bedect· mer het is gelet op balkē die dwaers
ouer dat graf geleit sijn · Si hadde ghebeden
voor haer doot datmē haer lichaem op geen
aerde en soude setten noch mit gheen aerde
en soude bedecken gelijken als si op die tijt in
xxx·iaren gheen aerde en hadde gheraect of

gheroeret en daer ō wort si aldus begrauen
Dat bouēste vanē graue dat bouē d aerde is
vheuē. dat is gedeckt mit een rode zarcke. ende
is binnē cuuerlike ꝛmaelt mit crucen als ge
woenlic is in kerckē diemen wijsen sel te ma
ken Hier na quamē tot harē graue veel pel-
grims mit menigerhandē offerhande die sey
den dat si ouermits ꝛloften die si onsē lieuē
here en dēr maget hadden gedaen. vanden
coortse en steen en ander ziecē waren vlost.
En daer ō mittē gemenē rade lieten die kerc
meesters in dat naeste iaer daer op timmerē
een steenē capelle mit een altaer inder eeren
gods en onser lieuer soeter mouwen

Dēt gesciede doe liedwi doot was dzeen
hulck quā zeylē nā oestē inder zuere zee
en en conde niet wel voort zeylē gelijc ander
scepen: en doe sagen si dit boec nā liedwi dri
uen in die zuere zee en si sloegē daer na met
een pudse en doe si dit boec indē hulc hadden
doe zeylden si voort alle ander scepē verbi te
anstcrdam aen die stede en dat boec wort te
scyedam ghelent.

Item so sijn daer noch teykenē en mira-
kelen geschiet en noch dagelijx gesciē daermē
noch wel een groot boec of maken soude die
na haer doot geschiet sijn die hier niet gescre

uen en staen Niet meer op deser tijt God sy met ons allen altoes · Amen

Hier eyndet van sommighe punten van den leuen van liedwy· mer weet dattet hier nerghentsnae al ghescreuen is dat van haer ware te scriuen

Voleyndt te Oelk In hollant Inden iare ons heeren :M:C·CCC·ende xt·op sinte Odulphus auont